



Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE EN CONSUMPTIE IN 2023

AGENTSCHAP
LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ

www.vlaanderen.be/landbouw

////////////////////////////////////

DE BIOLOGISCHE PRODUCTIE EN CONSUMPTIE IN 2023

////////////////////////////////////

BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN

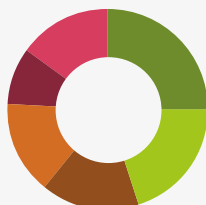
LANDBOUWBEDRIJF



636

landbouwbedrijven

+ 1,6 % in 2023



Typologische indeling biologische landbouwbedrijven

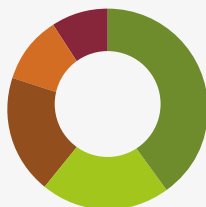
gespecialiseerde tuinbouw: groenten in openlucht	25%
gespecialiseerde akkerbouw	20%
gespecialiseerde dierlijke productie	16%
gespecialiseerde fruitteelt	15%
overige gespecialiseerde bedrijven	10%
bedrijven met combinaties van activiteiten	14%



9.984 ha

areaal

+ 0,1 % in 2023



Samenstelling bioareaal

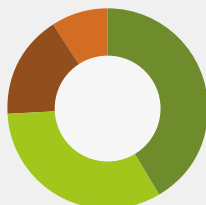
grasland, weiden en bossen	40%
voedergewassen/groenbedekkers	21%
akkerbouw	19%
aardappel, groenten en kruiden	11%
fruitteelt	9%

CONSUMPTIE



€ 554 mln.

bestedingen aan biologische producten (totaal)



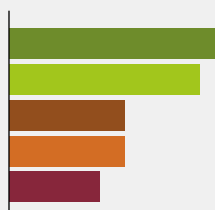
Biobestedingen aan versproducten

vlees, vis en ei	42%
aardappelen, groenten en fruit	33%
zuivel	17%
graanproducten	9%



4,9 %

marktaandeel biologische versproducten



Marktaandelen biologische versproducten

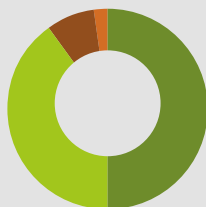
plantaardige vleesalternatieven	11%
eieren	10%
brood	6%
groenten	6%
aardappelen	5%

OVERHEID



€ 7,20 mln.

overheidsuitgaven (Vlaams + Europees)



Thematische verdeling overheidsuitgaven

biologische productie	50%
onderzoek en kennisopbouw	40%
ketenontwikkeling	8%
promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek	2%

INHOUD

Samenvatting.....	6
1 Biologische landbouw in Vlaanderen.....	8
1.1 Aantal biolandbouwers stijgt met 1,6%	8
1.2 Biolandbouw kent hoge specialisatiegraad	10
1.3 Biobedrijf bewerkt gemiddeld 15,66 hectare bioareaal	11
1.4 Biologische oppervlakte groeit niet meer aan	12
1.5 Areaalverlies bij voedergewassen en groenbedekkers	13
1.6 Minder biologische pluimvee- en geitenhouders	14
1.7 Biologische veestapel krimpt met 7%	16
1.8 Interesse in opleiding en advies over bioproductie taant	17
2 Biologische keten in Vlaanderen.....	18
2.1 Aantal bedrijven actief in bioketen blijft status quo	19
2.2 Groeiend aandeel bereiders van aardappelen, groenten en fruit	20
2.3 Bio-invoer uit niet-EU-landen daalt met 5%	21
3 Financiële ondersteuning door de overheid.....	25
3.1 Totale overheidssteun specifiek voor bio stijgt met 31%	25
3.2 VLIF-steun piekt bij overheidsuitgaven voor bioproductie	26
3.3 Groeiend aantal biolandbouwers ontvangt pijler I-steun	28
3.4 Stijgende uitgaven voor onderzoek en kennisopbouw	29
4 Biologische bestedingen in Vlaanderen en België.....	32
4.1 Voedingsinflatie stuwt biologische voedings- en huishoudbestedingen omhoog	32
4.2 Vlaanderen is opnieuw koploper in totale bio-omzet	33
4.3 Vlaanderen hinkt achterop bij biobestedingen per capita	34
4.4 Biomarktaandeel in Vlaanderen zit onder nationale gemiddelde	35
4.5 Biobestedingen aan vlees, vis en eieren nemen toe	36
4.6 Meeste biokopers bij groenten, fruit en zuivel	37
4.7 Stabiele groei in volume per capita voor groenten en fruit	37
4.8 Heavy biokopers kopen vaker biologisch	38
4.9 Supermarkt blijft belangrijkste biokanaal	39
4.10 Prijsverschil biologisch versus gangbaar verkleint	40
4.11 Bekendheid van biolabel groeit, maar blijft onder EU-gemiddelde	41
Bijlage 1: oppervlakten per teelt.....	42
Bijlage 2: biologisch areaal op Europees niveau.....	45

SAMENVATTING

De evolutie van de biologische productie in 2023 bevestigt de haperende groei die in 2022 werd ingezet. Het totale aantal landbouwbedrijven onder controle voor biologische productie stijgt met minder dan 2%. De biologische oppervlakte blijft met 9.984 hectare nagenoeg even groot als in 2022 en het aandeel van het omschakelingsareaal loopt terug van 16% naar 13%. Het aantal biolandbouwers met dierlijke productie daalt voor het tweede jaar op rij en ook de biologische veestapel tekent een negatieve groei op (-7%). In de biologische keten blijft het aantal bedrijven die actief zijn in de bereiding, distributie, opslag, import en export van bioproducten vrijwel gelijk. De biobestedingen stijgen daarentegen in Vlaanderen boven het half miljard euro door de inflatie en een toenemende aankoopfrequentie.

Aan het einde van 2023 stonden er in Vlaanderen 636 landbouwbedrijven onder controle voor biologische productie. Dat is een stijging met 1,6% ten opzichte van 2022, maar het op een na laagste groeipercentage in 15 jaar. Uit de landbouwcijfers 2023 (Statbel) blijkt dat de bioboeren nu 2,9% uitmaken van het totale aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen. Er waren 45 nieuwe aanmeldingen voor biologische productie in 2023, terwijl 37 landbouwers hun bioactiviteit hebben stopgezet. 22% van alle biolandbouwers beoefende naast de primaire landbouwactiviteit nog een of meerdere andere activiteiten in de bioketen.

De totale biologische oppervlakte in Vlaanderen bedroeg 9.984 hectare, wat quasi status quo is in verhouding tot het voorgaande jaar. 87% van de bio-oppervlakte is al volledig biologisch, 13% is areaal in omschakeling naar bio. Net als in de vorige jaren vertegenwoordigt het bioareaal 1,6% van het totale Vlaamse landbouwareaal. Limburg is nog steeds de provincie met het hoogste bioaandeel (2%) in haar totale landbouwareaal. In West-Vlaanderen blijft het aandeel bioareaal het laagst (1,3%). Net als in 2022 winnen akkerbouwteelten aan belang (+9%). Zij maken nu ongeveer 19% uit van de Vlaamse bio-oppervlakte. Bij biologische voedergewassen en groenbedekkers zien we een duidelijk areaalverlies.

164 van de 636 Vlaamse biolandbouwers hadden dieren op het bedrijf die onder biocontrole staan. Dat zijn er 6% minder dan in het voorgaande jaar. Net als in 2022 valt vooral de negatieve evolutie op bij de bedrijven die zich richten op de biologische pluimveehouderij. Hun aantal is teruggevallen tot het niveau van 2019. Ook bij de biologische geiten- en rundveehouders zien we een achteruitgang. Het aantal biologische varkens- en schapehouderijen lijkt te stabiliseren in vergelijking met 2022. De totale bioveestapel daalde in 2023 met 7% tot 654.942 stuks. De afname van het aantal dieren die als biologisch geregistreerd zijn, geldt voor nagenoeg alle sectoren binnen de veeteelt.

Behalve de 636 biologische landbouwbedrijven stonden er in Vlaanderen nog 1.374 andere bedrijven onder controle voor gecertificeerde activiteiten in de bioketen (bereiding, distributie, opslag, import en export). Dat aantal is vrijwel onveranderd in vergelijking met het voorgaande jaar. Met 1.001 gecertificeerde ondernemingen blijft distributie van bioproducten de vaakst voorkomende marktactiviteit. Meer dan de helft van de 1.374 bioketenbedrijven (excl. producenten) combineert meerdere biologische activiteiten.

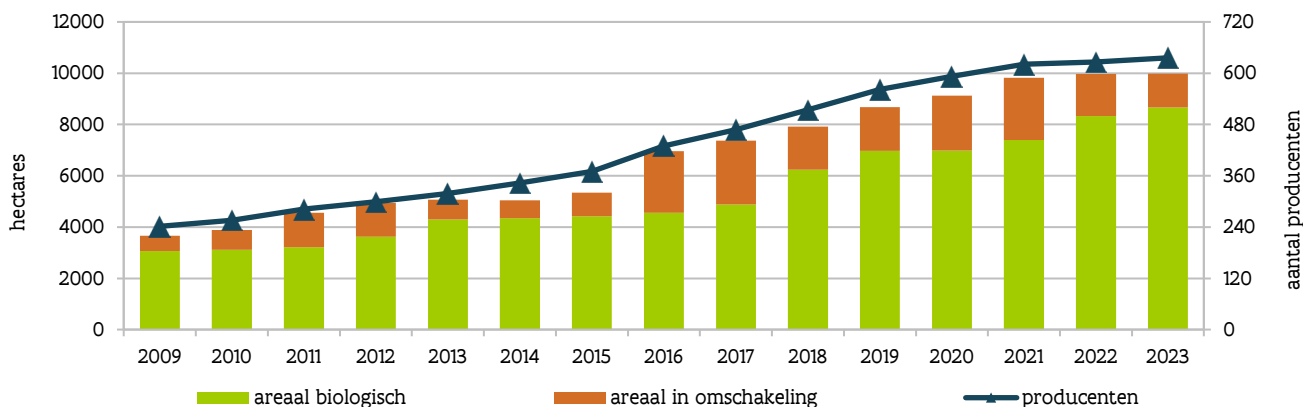
In 2023 werden 284.427 ton biologische producten uit niet-EU-landen vrijgegeven aan een eerste ontvanger in Vlaanderen. Dat is een daling met 5% ten opzichte van 2022. Ruim 225.000 ton (79%) van deze bioproducten behoorde tot de plantaardige categorie, voornamelijk eetbare vruchten & noten en koffie/thee & kruiden. Niettegenstaande hun aandeel in de bio-invoer licht daalde, blijven de verse bananen op productniveau heersen, gevolgd door ongebrande koffie en cacaobonen.



1 BIOLOGISCHE LANDBOUW IN VLAANDEREN

De evolutie van de biolandbouw in 2023 bevestigt de haperende groei die in het voorgaande jaar werd ingezet. De totale biologische oppervlakte blijft nagenoeg gelijk ten opzichte van 2022 en het aandeel van het omschakelingsareaal loopt verder terug. Het totale aantal landbouwbedrijven onder controle voor biologische productie stijgt met minder dan 2%, terwijl het aantal biolandbouwers met dierlijke productie voor het tweede jaar op rij daalt.

Figuur 1: areaal biologisch en in omschakeling, in ha (linkeras), aantal producenten (rechters), Vlaanderen, 2009-2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

1.1 AANTAL BIOLANDBOUWERS STIJGT MET 1,6%

Eind 2023 stonden er in Vlaanderen 636 landbouwbedrijven onder controle voor biologische productie. Dat is een stijging met 1,6% ten opzichte van 2022, tevens het op een na laagste groeipercentage in 15 jaar. Uit de landbouwcijfers 2023 van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) leiden we af dat de bioboeren nu 2,9% uitmaken van het totale aantal bedrijven met landbouwproductie in Vlaanderen.

Bijna twee derde van de 636 biolandbouwers die in 2023 actief waren, produceert louter biologisch. Zij hebben geen gangbare landbouwproductie op het bedrijf. Bij de landbouwbedrijven met zowel biologische als gangbare activiteiten stond 47% minder dan 5 jaar onder biocontrole. In een aantal gevallen gaat het dus waarschijnlijk over een gefaseerde omschakeling naar een volledig biologische productie.

Vlaanderen telde in 2023 45 nieuwe aanmeldingen voor bioproductie waarvan 60% uitsluitend biologisch werkte, dus zonder gangbare productie. 49% van de aanmelders was gedurende minder dan een jaar voor ze onder biocontrole kwamen geregistreerd als landbouwer. 16% van de nieuwe aanmeldingen deed tussen 1 en 2 jaar voor de start van hun bioactiviteit al aan landbouw, terwijl 36% reeds meer dan 2 jaar voor hun bio-erkenning een landbouwactiviteit uitoefende. Een derde van de 45 nieuwe aanmeldingen haalt zijn biologische inkomsten voornamelijk uit akkerbouwteelten. Bijna een kwart specialiseert zich in de groenteteelt in openlucht, terwijl telkens 13% zich concentreert op biologische fruitteelt en sierteelt.

In de loop van 2023 hebben 37 landbouwers hun bioactiviteit gestaakt (tegenover 41 in 2022). Van deze 37 biostoppers is 62% teruggeschakeld naar gangbare landbouw, terwijl 38% geen enkele geregistreerde



landbouwactiviteit meer heeft. Een vijfde van de biostoppers stond gedurende minder dan 2 jaar onder biocontrole. Zij zijn quasi allemaal teruggeschakeld naar gangbare landbouw. Een derde van de stoppers oefende tussen 2 en 5 jaar een bioactiviteit uit. De helft hiervan is volledig gestopt met landbouw, de anderen zijn teruggeschakeld naar gangbare landbouw. Ongeveer een op de twee biostoppers was bijgevolg meer dan 5 jaar actief als biologisch producent Van deze laatste groep heeft 39% alle landbouwactiviteiten gestaakt, terwijl 61% na stopzetting van de bioproductie nog steeds geregistreerd stond als landbouwer. In het jaar voorafgaand aan hun stopzetting was ongeveer de helft van alle biostoppers gespecialiseerd in akkerbouw, terwijl 16% in hoofdzaak actief was in de biologische fruitteelt. 11% van de stoppers focuste op groenteteelt in openlucht.

In onderstaande tabel correspondeert de netto-evolutie van het totale aantal biolandbouwers niet exact met het saldo van het aantal stopzettingen en nieuwe aanmeldingen, omdat twee bedrijven in de rapportering van 2022 onterecht werden meegenomen als stopper. Ook op provinciaal niveau zien we discrepanties tussen de netto-evolutie en het aantal starters/stoppers. Dat heeft verscheidene oorzaken. Een biobedrijf dat zijn maatschappelijke zetel verplaatst naar een andere provincie wordt bijvoorbeeld niet geteld als starter/stopper, maar zal wel invloed hebben op het aantal bedrijven van beide provincies.

Tabel 1: landbouwbedrijven onder biocontrole, stopzettingen, nieuwe aanmeldingen, netto-evolutie en bioaandeel, per provincie, in aantal en percentage, 2023

provincie	biobedrijven onder controle	stopzettingen	nieuwe aanmeldingen	netto-evolutie t.o.v. 2022	aandeel biobedrijven in totale aantal bedrijven
Antwerpen	123	8	10	+2	3,6%
Limburg	91	6	8	+2	3,4%
Oost-Vlaanderen	143	8	10	+1	2,6%
Vlaams-Brabant	122	8	10	+3	4,8%
West-Vlaanderen	157	7	7	+2	2,1%
TOTAAL	636	37	45	+10	2,9%

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra, Foodchain ID Certification en landbouwcijfers 2023 Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

Net als vorige jaren telt West-Vlaanderen het grootste aantal biologische landbouwbedrijven (157). Procentueel de grootste toename in aantal biolandbouwers vinden we in de provincie Vlaams-Brabant (+2,5%). Oost-Vlaanderen tekent daarentegen het kleinste groeipercentage op (<1%). Volgens de landbouwcijfers 2023 van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) is Vlaams-Brabant nog steeds afgetekend de provincie met het hoogste aandeel biolandbouwers in haar totale aantal landbouwbedrijven (4,8%). West-Vlaanderen heeft met 2,1% het laagste aandeel bioboeren.

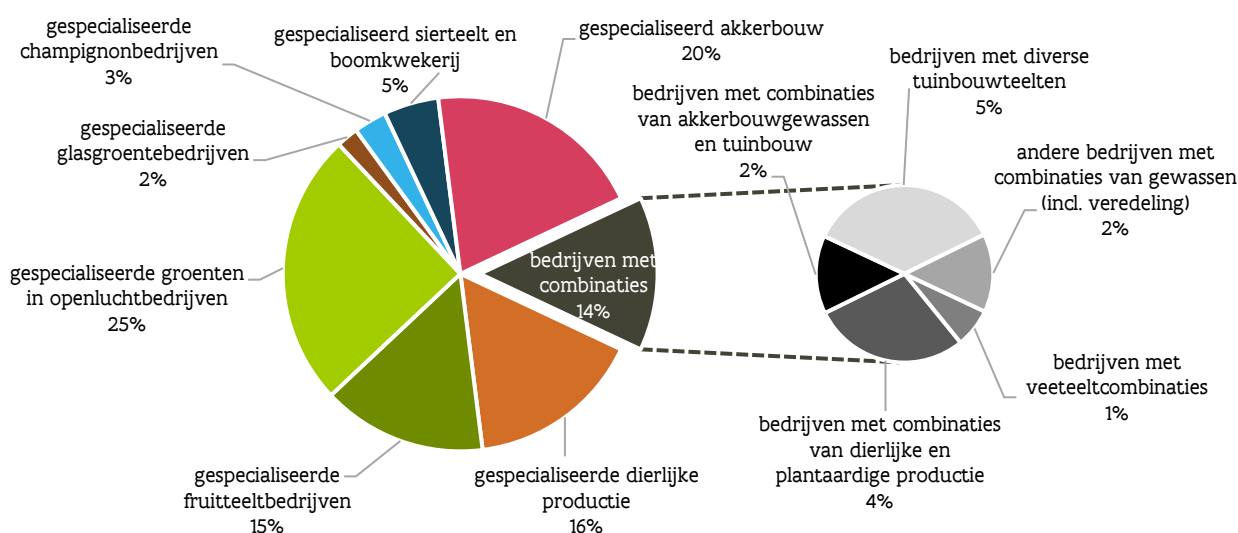
Van de 636 biolandbouwbedrijven beoefenen er 140 (dat is 22%) naast hun primaire landbouwactiviteit nog andere ketenactiviteiten waarvoor ze onder biocontrole staan. Er zijn 87 bioboeren (14%) gecertificeerd als distributeur van bioproducten (zowel verkoop aan andere ondernemingen als aan de eindconsument). Bijkomend staan 76 biolandbouwers (12%) onder controle voor de bereiding van bioproducten. Vijftien producenten (2%) doen aan opslag van biogoederen die ze niet zelf geteeld, bereid of verwerkt hebben, terwijl telkens twee producenten actief zijn als importeur van bioproducten (vanuit landen buiten de EU) en exporteur van bioproducten (naar landen buiten de EU).

1.2 BIOLANDBOUW KENT HOGE SPECIALISATIEGRAAD

We hanteren de Europese typologische indeling van land- en tuinbouwbedrijven om te bepalen in welke landbouwactiviteiten een erkende bioboerderij gespecialiseerd is. De indeling gebeurt op basis van de 'standaardoutput'-methode (SO), waarbij men de gemiddelde prijs 'af boerderij' van een landbouwproduct in euro per hectare of per dier in aanmerking neemt. In dit rapport houden we uitsluitend rekening met de biologische activiteiten van een bedrijf, gangbare activiteiten worden dus niet meegenomen.

De specialisatiegraad van de biologische landbouw neemt toe: 86% van de biolandbouwbedrijven haalt het merendeel van zijn bedrijfsopbrengsten uit één specifieke bedrijfstak. Bij de overige 14% biolandbouwers zijn de bedrijfsinkomsten gespreid over meerdere bedrijfstakken met diverse combinaties van activiteiten.

Figuur 2: typologische indeling van de biologische landbouwbedrijven, Vlaanderen, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Net als in 2022 haalt 27% van de landbouwbedrijven die in 2023 onder biocontrole stonden het gros van zijn inkomsten uit groenteteelt (in openlucht of onder glas). Ter vergelijking: in de totale landbouw hebben slechts 5% van de bedrijven de specialisatie 'groenteteelt'. Met een aandeel van 20% (versus 33% in de totale landbouw) staan de biobedrijven die hun inkomsten vooral halen uit de gespecialiseerde akkerbouw op de tweede plaats. De gespecialiseerde dierlijke productie blijft de derde belangrijkste specialisatie met 16% van alle biolandbouwbedrijven. Telkens 5% van de bioboerderijen focust zich op melkvee- of legkippenhouderij. In de overige 6% zitten bedrijven die gespecialiseerd zijn in runderjong- en mestvee, varkens, slachtpluimvee en geiten.

Bij de biolandbouwers die hun inkomsten voornamelijk halen uit combinaties van landbouwactiviteiten blijven de diverse tuinbouwteelten met een aandeel van 5% de vaakst voorkomende bedrijfstak.

////////////////////////////////////

Anderzijds heeft 8% van de biolandbouwbedrijven elk meer dan 50 hectare aan biopercelen in gebruik. Collectief bewerken deze producenten ongeveer 45% van de totale Vlaamse biologische oppervlakte. Meer dan de helft van deze bedrijven met grote biobedrijfsarealen is actief in de biologische rundveehouderij (melkvee of mestvee), terwijl bijna een kwart zich specialiseert in akkerbouw.

Vergelijken we de gemiddelde grootte van de bedrijfsarealen per specialisatie voor de biologische en de totale landbouw, dan blijken deze bij de biobedrijven overwegend kleiner te zijn. In 2023 hadden de gespecialiseerde akkerbouwbedrijven in de totale landbouw bijvoorbeeld een gemiddelde bedrijfsoppervlakte van 23,27 hectare, terwijl dat voor de biobedrijven slechts 20,39 hectare was (dat is 12% kleiner). Bij de landbouwers gespecialiseerd in groenten- en fruitteelt is dit verschil nog opvallender: de gemiddelde benutte landbouwoppervlakte van de biolandbouwbedrijven was daar gemiddeld ongeveer de helft kleiner dan in de totale landbouw.

1.4 BIOLOGISCHE OPPERVLAKTE GROEIT NIET MEER AAN

Op 1 januari 2022 trad de nieuwe biowetgeving in werking. Alle bioboeren moeten zich nu als landbouwer identificeren bij het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Daarenboven moeten ze – net als gangbare landbouwers – jaarlijks een verzamelaanvraag indienen. Percelen en teelten die de biolandbouwer aangeeft, worden automatisch doorgestuurd naar het controleorgaan voor de certificering van de bioproductie. Alleen percelen die aangegeven zijn in de verzamelaanvraag mogen gecertificeerd worden.

Eind 2023 bedroeg de totale biologische oppervlakte in Vlaanderen 9.984 hectare, wat quasi status quo is in verhouding tot het voorgaande jaar. De groeivertraging die in 2022 aanvang nam, zet zich dus door.

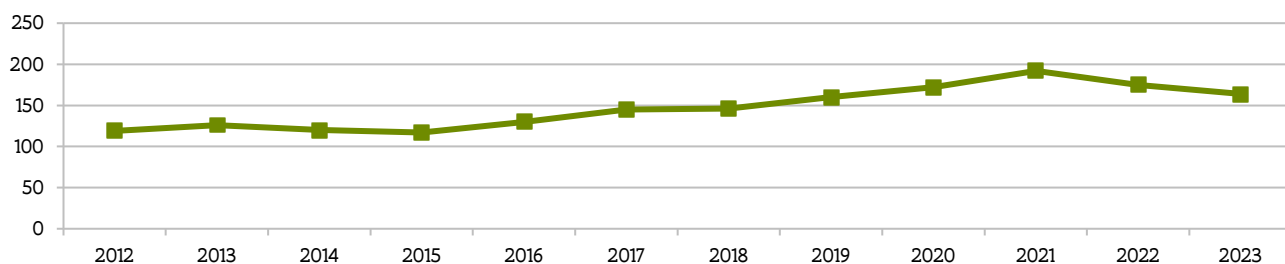
Ruim 97% van het Vlaamse bioareaal is geregistreerd bij 621 landbouwers met maatschappelijke zetel in Vlaanderen, de overige 3% werd aangegeven door 28 niet-Vlaamse bedrijven. 87% van de bio-oppervlakte is volledig biologisch, de rest is areaal in omschakeling naar bio. Het aandeel van het omschakelingsareaal loopt dus terug van 16% in 2022 naar 13% in 2023. Net als in de voorgaande jaren maakt het bioareaal 1,6% uit van de totale Vlaamse oppervlakte cultuurgrond, die 616.494 hectare groot is volgens de landbouwcijfers 2023 van Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium).

Tabel 2: areaal in omschakeling/biologisch en aandeel in totale landbouwareaal, per provincie, in hectare en percentage, 2023

provincie	omschakeling	biologisch	totaal	evolutie 2022-2023	aandeel bioareaal in oppervlakte cultuurgrond
Antwerpen	323	1.389	1.712	+2%	1,8%
Limburg	191	1.508	1.699	+0%	2,0%
Oost-Vlaanderen	204	1.861	2.065	-1%	1,4%
Vlaams-Brabant	260	1.410	1.670	-1%	1,9%
West-Vlaanderen	291	2.287	2.577	+0%	1,3%
- (zetel niet in VL)	48	214	261	-1%	-
TOTAAL	1.316	8.668	9.984	+0%	1,6%

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra, Foodchain ID Certification en landbouwcijfers 2023 Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)

Figuur 6: aantal unieke bedrijven met dieren onder biologische controle, Vlaanderen, 2012-2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Sommige van deze landbouwbedrijven houden maar een beperkt aantal dieren volgens de biologische productiemethode, omdat ze zich niet echt focussen op dierlijke productie. Daarom hanteren we bepaalde minimumgrenzen voor de opvolging van biobedrijven met dierlijke productie.

Tabel 4: aantal bedrijven met dierlijke productie onder biocontrole, Vlaanderen, 2019-2023

bedrijven	2019	2020	2021	2022	2023	evolutie 2022-2023
bedrijven met minstens 5 stuks rundvee	65	65	71	73	70	-3
uitsluitend runderen	41	41	48	48	49	+1
bedrijven met minstens 50 stuks pluimvee	61	66	73	65	60	-5
uitsluitend pluimvee	47	51	56	46	42	-4
bedrijven met minstens 10 varkens	14	15	18	21	21	=
uitsluitend varkens	7	9	11	11	12	+1
bedrijven met minstens 20 schapen	15	19	20	18	18	=
uitsluitend schapen	4	6	7	6	7	+1
bedrijven met minstens 20 geiten	12	15	18	15	11	-4
uitsluitend geiten	8	8	12	9	6	-3
bedrijven met minstens 5 paarden/paardachtigen	4	5	4	4	2	-2
uitsluitend paarden/paardachtigen	0	1	1	1	0	-1
UNIEKE BEDRIJVEN MET BIOLOGISCHE DIEREN	160	172	192	175	164	-11

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Net als in 2022 valt vooral de negatieve evolutie op bij de bedrijven die zich richten op de biologische pluimveehouderij. Hun aantal is teruggefallen tot het niveau van 2019. Van de in 2022 actieve biologische pluimveehouders met minstens 50 stuks pluimvee is in 2023 één bedrijf volledig gestopt met bioproductie. Vijf pluimveehouders hebben geen dieren meer onder biocontrole, maar wel nog percelen. Het is dus mogelijk dat zij slechts tijdelijk hun pluimvee-productie hebben teruggedruid. Twee andere bedrijven hebben wel hun bioplumveehouderij stopgezet, maar niet hun andere biologische dierlijke productie.

Ook het aantal bedrijven met minstens 20 biogeiten loopt opnieuw terug. Een biogeitenhouder die actief was in 2022 is volledig gestopt met landbouw, terwijl een andere biogeitenhouder teruggekeerd lijkt naar gangbare landbouw. Tot slot hebben drie geitenhouders in 2023 momenteel geen dieren meer onder biocontrole, maar wel nog percelen.

grote vleeskippenhouders beduidend minder dieren als bio geregistreerd werden dan in het voorgaande jaar. De biologische pluimveestapel bestaat voor 48% uit legkippen, 31% vleeskippen en 21% opfokpoeljen.

Na een stevige groei in 2022, loopt het aantal varkens onder biocontrole met 14% terug. Het beeld is hier wat diffuus: sommige grote varkenshouders hebben in 2023 meer biologische varkens onder controle dan in het jaar voordien, anderen fors minder. De geitenstapel die op biologische wijze gehouden wordt, daalt in 2023 met een derde en zit nu op het niveau van 2013. Deze terugval is vooral een gevolg van het grote aandeel bedrijven die hun biogeitenhouderij hebben stopgezet.

De biologische rundveestapel valt in 2023 met 4% terug naar het niveau van 2021. Het aantal melkkoeien blijft wel redelijk stabiel (-1%). Na drie opeenvolgende dalingen, stijgt het aantal bioschapen met 18%. Deze toename is enerzijds te danken aan enkele bedrijven die in 2023 gestart zijn met bioschapenhouderij, maar in grotere mate aan een stijging van het aantal als bio geregistreerde schapen bij bestaande biologische schapenhouders.

Op provinciaal vlak steekt West-Vlaanderen er met kop en schouders bovenuit qua aantal stuks bioplumvee. Daarentegen wordt 68% van alle biogeiten gehouden op bedrijven met zetel in Oost-Vlaanderen, evenals 49% van de bioschapen. Tot slot worden telkens 4 op de 10 biovarkens en -runderen geregistreerd bij bedrijven gelegen in West-Vlaanderen.

1.8 INTERESSE IN OPLEIDING EN ADVIES OVER BIOPRODUCTIE TAANT

Landwijzer vzw, een gespecialiseerd vormingscentrum voor biologische en biodynamische landbouw, organiseert al decennialang een volwaardige beroepsopleiding voor wie professioneel actief wil worden in de biolandbouw. Het tweeënhalf jaar durende leertraject 2023-2024 telde in 2023 in totaal 82 inschrijvingen, dat zijn er 5% minder dan het jaar voordien. 37 van deze cursisten zaten in hun eerste jaar. Voor het leertraject 2022-2023 waren er 23 afgestudeerden, waarvan er 17 intussen effectief gestart zijn met biologische productie.

Landwijzer vzw biedt daarnaast ook diverse vormen aan voor wie al actief is in de sector en zijn/haar kennis over biologische en biodynamische landbouw wil verdiepen. De vijfdaagse inspiratiecursus agro-ecologie werd in het voor- en najaar 2023 georganiseerd en telde in totaal 24 deelnemers. Aan de zomerschool biodynamische landbouw (BD), bedoeld voor jonge boeren die de biodynamische landbouw in praktijk willen brengen en zich tijdens een weekend willen laten inspireren door ervaren boeren, namen 20 cursisten deel. De vierdaagse BD-omschakelcursus telde 12 deelnemers en aan de BD-winterconferentie (een netwerkevent van de BD-landbouwbeweging) namen 10 geïnteresseerden deel.

Ook het Nationaal Agrarisch Centrum (NAC vzw) biedt opleidingen aan over de biologische productie. In 2023 werd de gespecialiseerde naschoolse startersopleiding voor de biolandbouw volledig online georganiseerd (66 lesuren). Deze kon rekenen op 45 cursisten (tegenover 51 in 2022). Wegens onvoldoende inschrijvingen organiseerde AgroCampus vzw (het vormingscentrum van Boerenbond, Ferm voor agravrouwen en Groene Kring) in 2023 geen starterscursus type B voor biologische productie.

Landbouwers en land- en tuinbouwscholen die advies zoeken over omschakeling naar de biologische productiemethode kunnen hiervoor terecht bij Bio zoekt Boer, een partnerschapsproject van Boerenbond, ABS en BioForum. In 2023 contacteerden 37 land- en tuinbouwers Bio zoekt Boer voor eerstelijnsadvies over de omschakeling naar biolandbouw. Dat zijn er 21% minder dan in 2022. De tanende interesse van de voorgaande jaren zet zich dus door. Van de 45 bedrijven die in 2023 daadwerkelijk de stap gezet

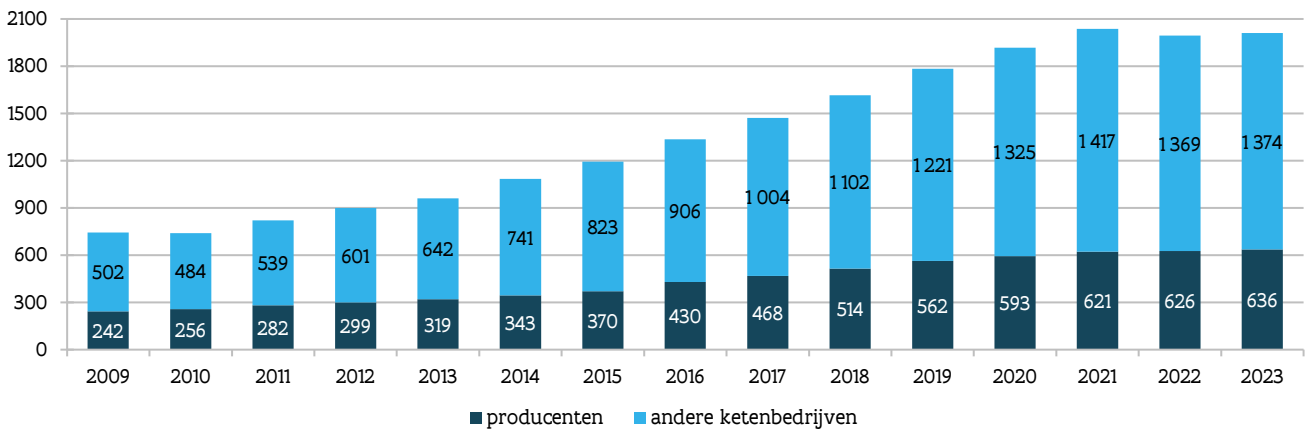
////////////////////////////////////

erkende bioactiviteiten zijn in 6 groepen opgedeeld: productie (alle landbouwactiviteiten), bereiding (verwerking, andere vormen van verduurzaming, herverpakken en heretiketteren), distributie (zowel verkoop aan andere ondernemingen als verkoop aan de eindconsument), opslag (van niet zelf geteelde, bereide of verwerkte goederen), import (uit landen buiten de EU) en export (naar landen buiten de EU).

2.1 AANTAL BEDRIJVEN ACTIEF IN BOKETEN BLIJFT STATUS QUO

Behalve de 636 biologische landbouwbedrijven stonden er in 2023 nog 1.374 andere bedrijven in Vlaanderen onder controle voor gecertificeerde bioactiviteiten (i.e. bereiding, distributie, opslag, import en export). Dat aantal is nagenoeg onveranderd in vergelijking met het voorgaande jaar. In vijf jaar tijd is het aantal ketenbedrijven (excl. producenten) evenwel met bijna 13% toegenomen.

Figuur 7: aantal marktdeelnemers onder biologische controle, Vlaanderen, 2009-2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

Distributie van biologische producten blijft de vaakst voorkomende marktactiviteit. 1.001 bedrijven waren hiervoor gecertificeerd (een daling met 4% tegenover 2022), 18% onder hen handelt exclusief in bioproducten. 655 van deze distributeurs verkopen aan andere ondernemingen (B2B), terwijl 430 handelaars aan de eindconsument verkopen (B2C). 8% van deze bedrijven combineert beide handelsactiviteiten. In de provincie Antwerpen vinden we het grootste aantal biohandelaars.

De tweede vaakst uitgeoefende marktactiviteit is de bereiding van bioproducten. Hiervoor stonden 924 ondernemingen onder biocontrole, wat vrijwel gelijk is in vergelijking met 2022. 17% van de bereiders werkt uitsluitend biologisch en net geen derde houdt zich enkel bezig met bereiding als marktactiviteit. De helft van deze bedrijven heeft zijn zetel in Oost-Vlaanderen of Antwerpen.

In 2023 waren 476 ondernemingen gecertificeerd voor de opslag van biologische goederen die ze niet zelf geteeld, bereid of verwerkt hebben. Dat is een opmerkelijke stijging in verhouding tot 2022, maar toen was er waarschijnlijk sprake van een onderrapportering (niet alle controleorganen deelden hiervoor cijfers mee). Deze bedrijven vinden we vooral in de provincies Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen.

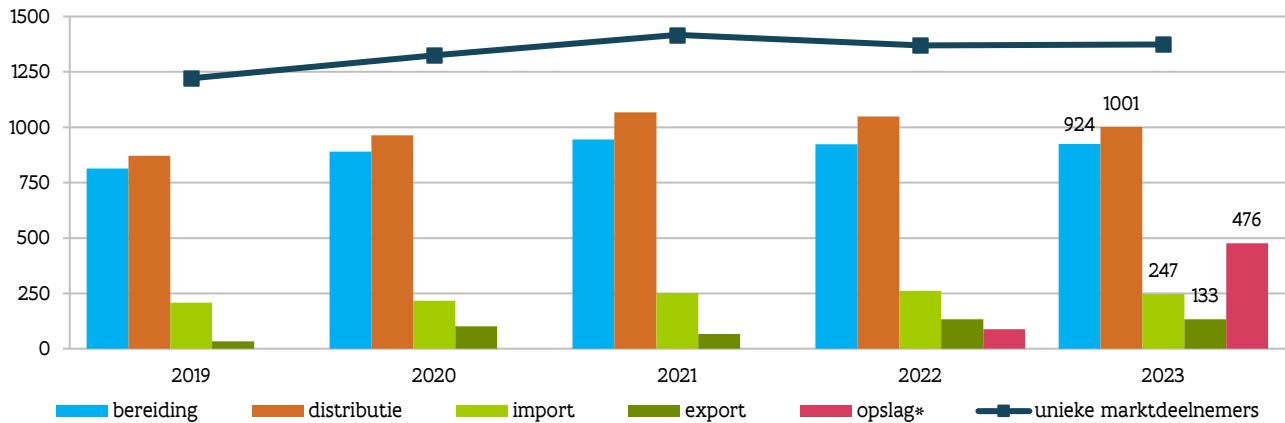
Ten opzichte van het voorgaande jaar is het aantal bio-importeurs in 2023 met 5% afgenomen tot 247 bedrijven. Slechts 8% van deze invoerders handelt uitsluitend in bioproducten, terwijl nauwelijks 6% enkel import als biologische marktactiviteit uitoefent. 40% van alle bio-importeurs bevinden zich in de provincie



Antwerpen, 24% in West-Vlaanderen en 21% in Oost-Vlaanderen, wat niet verrassend is gezien de aanwezigheid van belangrijke havens in deze provincies.

Net als in 2022 telde Vlaanderen 133 gecertificeerde exporteurs van bioproducten, waarvan 10% volledig biologisch werkt. Bijna twee derde van deze ondernemingen vinden we in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen. Alle exporteurs van bioproducten beoefenen naast uitvoer ook nog andere biologische marktactiviteiten.

Figuur 8: aantal marktdeelnemers (excl. producenten) onder biologische controle, volgens marktactiviteit, Vlaanderen, 2019-2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification
 * nieuwe erkende marktactiviteit 2022 & onderrapportering 2022 (niet alle controleorganen deelden dit mee)

Meer dan de helft van de 1.374 bedrijven in de bioketen (excl. producenten) combineert meerdere biologische marktactiviteiten. Anderzijds is telkens ruim een vijfde van al deze ketenbedrijven uitsluitend actief als distributeur of als bereider. Slechts 3% van de bio-ondernemingen richt zich exclusief op de opslag van biologische goederen, terwijl niet meer dan 1% zich louter toelegt op bio-import.

2.2 GROEIEND AANDEEL BEREIDERS VAN AARDAPPELEN, GROENTEN EN FRUIT

De controleorganen kennen aan de biologische ketenbedrijven een hoofdactiviteit toe op basis van het NACE-codesysteem (algemene nomenclatuur van economische activiteiten in de Europese Gemeenschap). Hiermee identificeren we de economische activiteit die het meest bijdraagt aan de totale toegevoegde waarde van de onderneming. Voor dit rapport groepeerden we de hoofdactiviteiten van de bereiders van biologische producten in een aantal clusters.

Aan 47% van de in totaal 924 gecertificeerde bereiders werd een NACE-code toegekend die behoort tot de cluster 'andere voedingsmiddelen'. Het gaat dan onder meer over de vervaardiging van cacao, chocolade, suiker(werk), thee en koffie, over sauzen/specerijen/kruiderijen, over bereide maaltijden, voedingspreparaten en dieetvoeding, over voedingsmiddelen die nog niet elders werden genoemd (zoals bereide soepen en bouillons, houdbare melkdesserten, bak- en puddingpoeder, cacaoboterhampasta, kunsthoning en karamel) of voedingsmiddelen die niet gespecificeerd zijn.

De tweede grootste groep zijn de ondernemingen die zich voornamelijk richten op de verwerking/conservering van aardappelen, groenten en fruit en de vervaardiging van groente- en fruitsappen. Hun aandeel steeg in 2023 van 17 naar 19%. Meer dan de helft van deze bedrijven vinden we in West-Vlaanderen en Antwerpen.

Met een stabiel percentage van 10% blijft de derde plaats ingenomen door de vervaardigers van dranken (meer dan een derde hiervan focust zich op bier). Oost-Vlaanderen telt het hoogste aantal bereiders van biologische dranken, op de voet gevolgd door de provincie Antwerpen.

Net als in het voorgaande jaar schommelen de aandelen van de bereiders van vlees- en gevogelteproducten, zuivelproducten en bakkerijproducten & deegwaren tussen de 5 en 6%. Het merendeel van deze bedrijven is actief in Oost-Vlaanderen. De vervaardigers van diervoeders (2%) gaven in 2023 de rode lantaarn door aan de bedrijven die vis en schaal- en weekdieren verwerken/conserveren (1%). 70% hiervan heeft zijn bedrijfszetel in West-Vlaanderen.

Figuur 9: hoofdactiviteiten van bereiders van bioproducten volgens aantal bedrijven, in percentage per cluster, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Certisys, TÜV Nord Integra en Foodchain ID Certification

2.3 BIO-INVVOER UIT NIET-EU-LANDEN DAALT MET 5%

De gegevens in deze paragraaf zijn afkomstig van TRACES (Trade Control and Expert System). Dit onlinesysteem van de Europese Commissie wordt gebruikt voor het beheer van certificaten en andere wettelijke verplichtingen betreffende de import van levende dieren, dierlijke producten, levensmiddelen en diervoeders van niet-dierlijke oorsprong, planten en plantaardige producten die vanuit niet-EU-landen worden ingevoerd en verhandeld in de Europese Unie. Over de handel in biologische producten afkomstig van EU-lidstaten hebben wij geen representatieve gegevens.

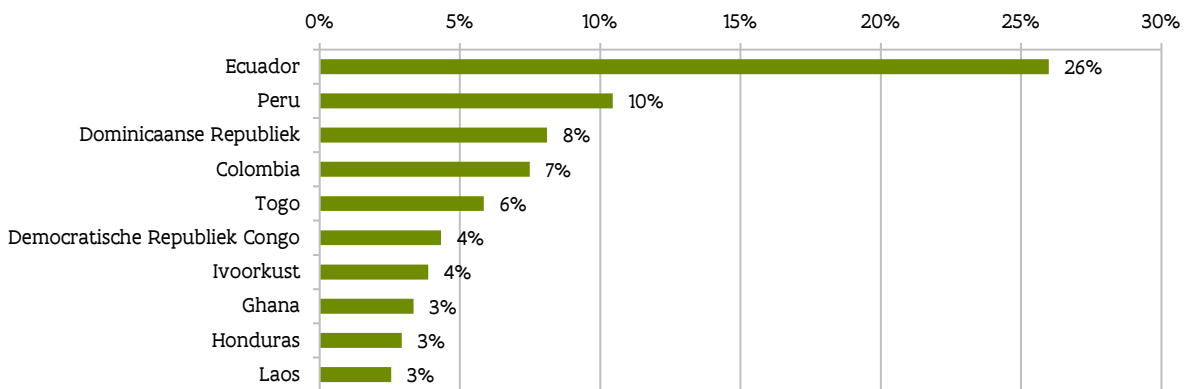
Elke zending die in de EU in het vrije verkeer van goederen wordt gebracht, moet aan voorwaarden voldoen op het vlak van voedselveiligheid, planten- of diergezondheid en fiscaliteit. Ingeval van bioproducten is er tevens een bio-inspectiecertificaat nodig. In België zijn de regio's verantwoordelijk voor de controle van het bio-aspect van elke zending. Omdat in 2022 belangrijke wijzigingen doorgevoerd zijn aan de procedure voor de invoer van biologische en omschakelingsproducten, evenals aan het bio-inspectiecertificaat zelf, is vergelijking van de bio-import met de periode vóór 2022 niet mogelijk.

In 2023 werden in Vlaanderen 284.427 ton bioproducten uit niet-EU-landen vrijgegeven aan een eerste ontvanger (een in de EU gevestigde natuurlijke of rechtspersoon aan wie de zending door de importeur



Bekijken we de oorsprong van biologische producten uit niet-EU-landen in detail, dan is het overwicht van Ecuador (26%) duidelijk. Op de tweede plaats vinden we Peru met een aandeel van 10% in de totale bio-invoer, gevolgd door de Dominicaanse Republiek (8%). In hoofdzaak betreft dit de import van verse bananen, cacao bonen en ongebrande koffie. Drie vierde van de totale massa aan biologische zendingen die vrijgegeven worden aan eerste ontvanger in Vlaanderen zijn afkomstig uit onderstaande tien landen.

Figuur 12: top tien herkomstlanden bio-import naar nettogewicht, in percentage van totale nettogewicht, Vlaanderen, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES

Op productniveau (volgens de goederencodes van de Gecombineerde Nomenclatuur) blijkt dat de invoer van verse bananen licht terugvalt: in 2023 werd hiervan bijna 131.000 ton vrijgegeven aan eerste ontvangers in Vlaanderen, in vergelijking met ruim 149.000 ton in 2022. Het aandeel van ongebrande koffie steeg in 2023 naar 12%, terwijl cacao bonen zakten naar 11%.

Tabel 8: top tien producten bio-import volgens nettogewicht, in ton en percentage, Vlaanderen, 2023

product volgens GN-code	aantal ton (netto)	aandeel in totaal gewicht	belangrijkste herkomstlanden
bananen, vers (m.u.v. bakbananen)	130.778	46%	Ecuador, Peru, Colombia
ongebraande koffie waaruit geen cafeïne is verwijderd	35.119	12%	Peru, Honduras
cacao bonen, ook indien gebroken of gebrand	31.534	11%	Dom. Republiek, Dem. Rep. Congo
sojabonen, ook indien gebroken (m.u.v. zaaigoed)	22.601	8%	Togo, Benin
witte suiker (gewichtpercenten sacharose, in droge toestand, komen overeen met een polarisatiegraad van >=99,5	9.403	3%	Colombia
harde tarwe (m.u.v. zaaigoed)	8.417	3%	Canada, Turkije
maïs (m.u.v. zaaigoed)	5.500	2%	Rusland
verse kiwi's	4.847	2%	Nieuw-Zeeland
ruwe rietsuiker in vaste vorm, niet gearomatiseerd en zonder kleurstoffen	4.816	2%	Laos
fructose "levulose" in vaste vorm en fructosestroop zonder kleur- of smaakstoffen, in droge toestand, met >50 gewichtpercenten fructose	2.738	1%	Mexico

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES

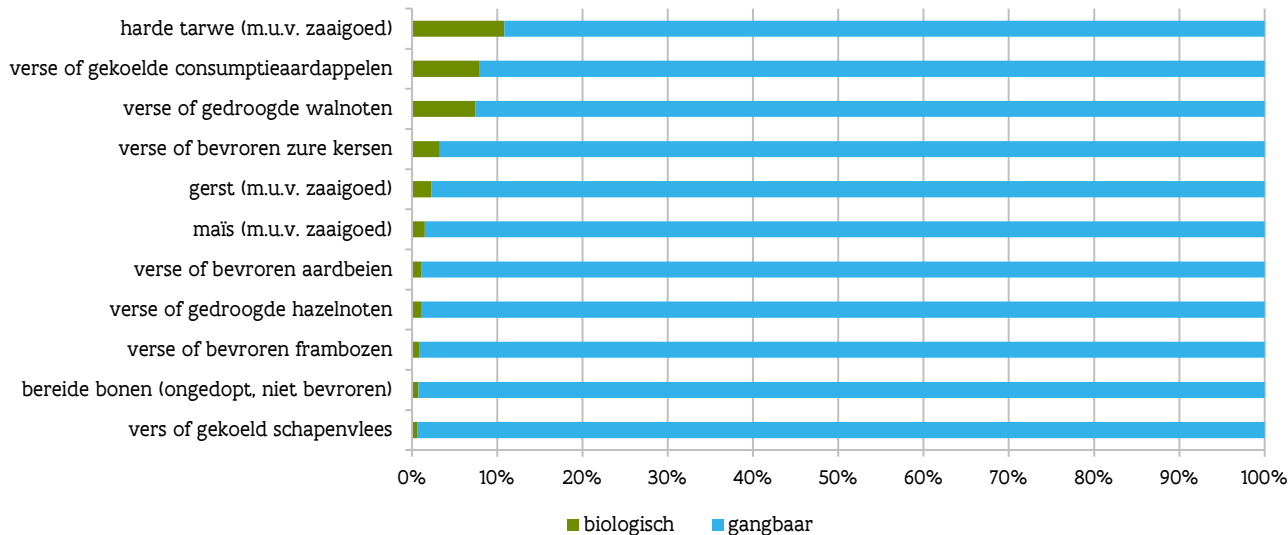
Het is onmogelijk om integraal in kaart te brengen hoe groot het aandeel is van buitenlandse bioproducten op de Vlaamse markt. We beschikken immers enkel over gegevens betreffende de invoer uit niet-EU-landen en hebben geen zicht op de intracommunautaire biohandel. Bovendien weten we niet hoeveel van deze geïmporteerde goederen daadwerkelijk in Vlaanderen in de handel worden gebracht en hoeveel er uiteindelijk bestemd zijn voor elders in de EU.

De volgende alinea's behandelen de invoer van een aantal specifieke biologische producten waarvan er in Vlaanderen eveneens een bioproductie is.

In 2023 werden 8.417 ton biologische harde tarwe (vnl. uit Canada en Turkije) vrijgegeven aan een eerste ontvanger in Vlaanderen, evenals 5.500 ton biomais uit Rusland en 2.576 ton biogerst uit het Verenigd Koninkrijk (excl. Noord-Ierland, want dat wordt krachtens het IE/NI-protocol behandeld als EU-lidstaat). Uit Egypte en Israël werden 2.459 ton verse/gekoelde biologische consumptieaardappelen ingevoerd, dat is een vijfde minder dan in 2022. Ook werden 214 ton bevroren biologische aardbeien geïmporteerd (overwegend uit Marokko), terwijl 47 ton bevroren frambozen en 36 ton bevroren zure kersen ons vooral vanuit Servië bereikten. Uit Moldavië en Chili werden 88 ton walnoten ingevoerd (+38%), uit Turkije 14 ton hazelnoten (+6%). Madagaskar was het land van oorsprong van 23 ton geconserveerde biobonen, dat is een daling met 50% t.o.v. 2022. Ruim 30 ton vers/gekoeld biologisch schapenvlees werd ingevoerd vanuit het Verenigd Koninkrijk (excl. Noord-Ierland), wat 12% minder is dan in het voorgaande jaar.

Vergelijken we voor deze producten het aandeel van de biologische invoer in de totale import uit niet-EU-landen, dan blijken enkel harde tarwe (11%), consumptieaardappelen (8%) en walnoten (7%) een biologisch aandeel te hebben van meer dan 5%.

Figuur 13: import bio en gangbaar uit niet-EU-landen per product, in percentage volgens nettogewicht, Vlaanderen, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van TRACES en Eurostat



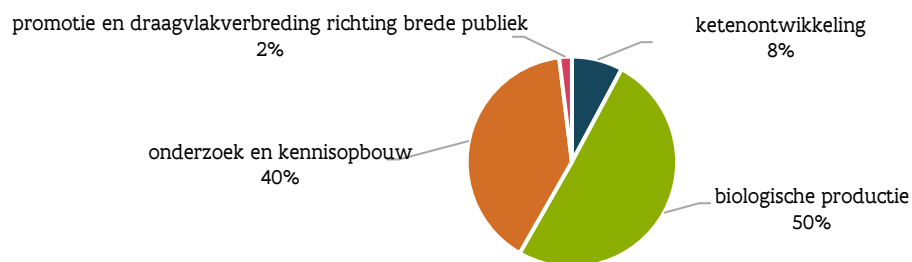
Tabel 9: raming overheidsuitgaven specifiek voor de biologische sector, x 1.000 euro, per kalenderjaar, 2019-2023

beleidsthema	2019	2020	2021	2022	2023
ketenontwikkeling	483	509	482	494	564
biologische productie	2.314	2.513	3.294	3.229	3.630
onderzoek en kennisopbouw	1.811	1.766	2.159	1.713	2.862
promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek	129	42	42	42	140
TOTAAL	4.737	4.831	5.977	5.478	7.196

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

We zien dat in het kalenderjaar 2023 de helft van de overheidsuitgaven specifiek voor de biosector aangewend werd voor de stimulering van de biologische productie. Op de tweede plaats vinden we de steun voor onderzoek en kennisopbouw met een aandeel van 40%. De subsidies voor ketenontwikkeling halen 8%, terwijl de overheidsuitgaven voor promotie en draagvlakverbreding richting brede publiek een aandeel hadden van 2%.

Figuur 14: verdeling van overheidsuitgaven specifiek voor bio over de beleidsthema's, in percentage, Vlaanderen, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

In de hiernavolgende paragrafen bekijken we deze overheidssteun wat meer in detail.

3.2 VLIF-STEUN PIEKT BIJ OVERHEIDSUITGAVEN VOOR BIOPRODUCTIE

De overheidsuitgaven ter ondersteuning van de biologische productie groeien van 3,2 naar 3,6 miljoen euro (+12% ten opzichte van 2022).

Deze toename is vooral te danken aan een stijging van de toegekende VLIF-investeringssteun specifiek voor de biolandbouw: in het kalenderjaar 2023 werd in totaal bijna 1,3 miljoen euro (+30%) uitbetaald, het hoogste bedrag van de afgelopen vijf jaar. Deze VLIF-steun bestaat in hoofdzaak uit kapitaalpremies voor 16 goedgekeurde dossiers (versus 8 in 2022), aangevuld met een steeds kleiner wordend deel nog lopende rentesubsidies. Sinds 2013 werden immers geen nieuwe aanvragen voor rentesubsidies meer ingediend. In 2023 werden de kapitaalpremies specifiek voor bio-investeringen voornamelijk toegekend voor dierlijke productie: 45% van de uitbetaalde steun ging naar de biologische geitenhouderij, 25% naar



3.3 GROEIEND AANTAL BIOLANDBOUWERS ONTVANGT PIJLER I-STEUN

Biologische landbouwers genieten niet alleen van de in paragraaf 3.2 beschreven steunmaatregelen die specifiek gericht zijn op de bioproductie (biohectaresteen, VLIF-steun specifiek voor bio-investeringen en tussenkomst in de controlekosten). Zij kunnen ook een beroep doen op andere vormen van subsidies.

Biolandbouwbedrijven kunnen bijvoorbeeld rechtstreekse steun aanvragen binnen pijler I van het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid (inkomenssteun). Tot en met campagnejaar 2022 hadden ze bovendien voor hun biologisch areaal recht op een vergroeningspremie zonder dat ze de verschillende vergroeningsverplichtingen moesten uitvoeren die van kracht waren voor gangbare landbouwers. Daarenboven kunnen bioboeren, net zoals andere landbouwers, steun ontvangen voor de toepassing van diverse maatregelen in het kader van plattelandontwikkeling (pijler II van het GLB).

De gegevens in tabel 10 hebben betrekking op dergelijke uitbetaalde steunbedragen voor het campagnejaar 2022 (dit zijn betalingen uitgevoerd in kalenderjaren 2022-2023 excl. eventuele nabetalingsrechten en inhoudingen voor voorgaande campagnes). De betalingsrechten, vergroeningspremie en premie voor jonge landbouwers behoren tot de ontkoppelde directe steun. De gekoppelde directe steun slaat op de zoogkoeien- en kalverpremie.

Tabel 10: aantal bedrijven met steun, totaal uitbetaalde steun en steun per bedrijf, opgesplitst naar totale landbouw en biosector, Vlaanderen, campagne 2022

steunmaatregelen	aantal bedrijven met steun - totaal landbouw	aantal bedrijven met steun - biosector	totaal uitbetaalde steun (in duizend euro) - landbouw totaal	totaal uitbetaalde steun (in duizend euro) - biosector	steun per bedrijf (in euro per bedrijf) - landbouw totaal	steun per bedrijf (in euro per bedrijf) - biosector
pijler I: betalingsrechten en vergroening	19.567	384	180.437	3.379	9.221	8.799
pijler I: jonge landbouwer	859	48	4.082	112	4.752	2.338
pijler I: gekoppelde directe steun	2.892	15	22.305	91	7.713	6.096
pijler II: agromilieu- en klimaatmaatregelen	5.621	222	25.859	1.306	4.600	5.885
pijler II: agroforestry	12	2	93	5	7.776	2.719
andere steun (Vlaams): zorgboerderijen	364	51	1.320	125	3.627	2.446

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Het aantal biologische landbouwbedrijven die betalingsrechten en een vergroeningspremie ontvangen, is met 8% toegenomen in vergelijking met het campagnejaar 2021, terwijl dat voor de totale landbouw met 4% is gedaald. Het gemiddeld ontvangen steunbedrag per biolandbouwbedrijf (8.800 euro) lag in dezelfde grootteorde als de gemiddelde steun per bedrijf in de totale landbouw (9.200 euro). De gemiddelde premie jonge landbouwer die voor campagne 2022 aan bioboeren werd toegekend (2.300 euro) bedroeg daarentegen net niet de helft van wat in de totale landbouw (4.800 euro) het geval is.

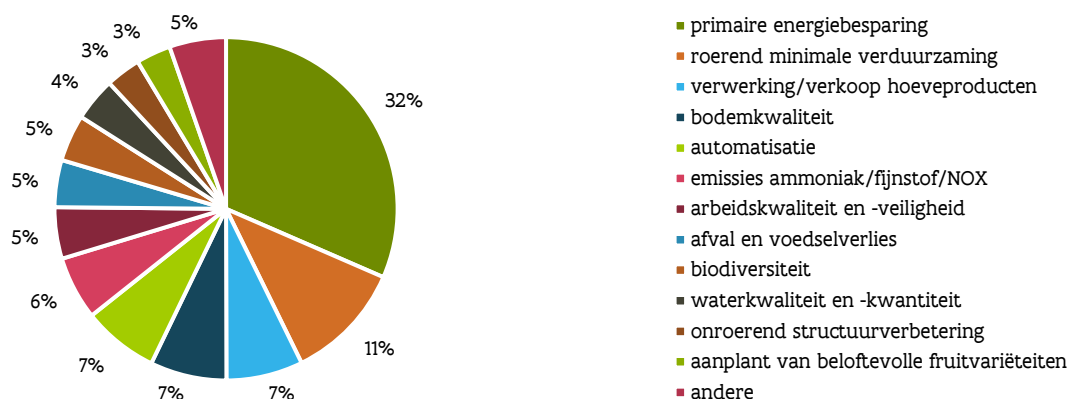


Zowel bij de biolandbouwbedrijven als in de totale landbouw is de gekoppelde directe steun per bedrijf voor de campagne 2022 gedaald met respectievelijk 8% en 5%, waardoor deze bij biobedrijven (6.100 euro) nog altijd aanzienlijk lager is dan in de totale landbouw (7.700 euro).

Anderzijds kregen biolandbouwers voor campagne 2022 gemiddeld hogere steunbedragen (5.900 euro) voor de toepassing van agromilieu- en klimaatmaatregelen dan de bedrijven in de totale landbouw (4.600 euro). Het aantal bedrijven die hiervoor steun ontvangen, bleef status quo voor de biolandbouw, terwijl dit voor de totale landbouw met 3% is afgenomen. In vergelijking met campagnejaar 2021 zijn er 9 gesubsidieerde biologische zorgboerderijen bijgekomen, maar het gemiddelde steunbedrag per biologisch bedrijf is gedaald met 14%.

Naast VLIF-steun voor investeringen die specifiek zijn voor de biologische landbouw kunnen biolandbouwers ook aanspraak maken op andere vormen van VLIF-investeringssteun. In het kalenderjaar 2023 werden aan 62 van de 636 actieve biolandbouwers VLIF-kapitaalpremies uitbetaald voor een totaalbedrag van 3,5 miljoen euro. 34% hiervan betrof investeringen specifiek voor de biologische landbouw (cf. paragraaf 3.2). De resterende 66% uitbetaalde VLIF-steun (ruim 2,3 miljoen euro) werd dus toegekend voor andere investeringsdossiers.

Figuur 16: aan biobedrijven toegekende VLIF-steun voor investeringen niet specifiek voor biolandbouw, in percentage per cluster, Vlaanderen, 2023



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Bijna een derde van de toegekende VLIF-steun voor investeringen niet specifiek voor biolandbouw betrof aanvraagdossiers m.b.t. primaire energiebesparing, voornamelijk via investeringen in frigo/koelcel, isolatie of ventilatie. 11% van de uitbetaalde VLIF-steun ging naar investeringen in minimale verduurzaming van roerende goederen (voornamelijk tractoren, knikladers, verreikers, bulldozers e.d.). Met een aandeel van 7% zijn de aanvragen betreffende investeringen voor de verwerking en verkoop van hoeveproducten naar de derde plaats gezakt.

3.4 STIJGENDE UITGAVEN VOOR ONDERZOEK EN KENNISOPBOUW

In kalenderjaar 2023 groeide de totale overheidssteun voor het thema ‘onderzoek en kennisopbouw’ met ruim twee derde naar bijna 2,9 miljoen euro. Deze stijging is vooral een gevolg van fors toegenomen betalingen voor bio-onderzoek. Kanttekening hierbij is dat schommelingen in de jaarlijkse uitgaven voor onderzoeksprojecten vaak een gevolg zijn van het feit dat dergelijke projecten meestal over meerdere



jaren lopen en de kosten gespreid zijn. De toegekende steun wordt uitbetaald op specifieke tijdstippen tijdens de duur van het project, wat een vertekend beeld kan geven. Dat maakt het moeilijk om conclusies te formuleren over de jaarlijkse evolutie van de overheidsuitgaven voor bio-onderzoek.

De financiering van onderzoeksprojecten gericht op de biosector gebeurt via verschillende kanalen. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij geeft bijvoorbeeld subsidies aan onderzoeksinstituten om hun werking te bekostigen. Het Coördinatiecentrum praktijkgericht onderzoek en voorlichting voor de biologische teelt (CCBT) ontvangt zo jaarlijks steun voor zijn coördinerende werking van het praktijkonderzoek én voor het financieren van onderzoeksprojecten door de erkende praktijkcentra. Daarnaast organiseert het Agentschap Landbouw en Zeevisserij elk jaar oproepen aan alle onderzoeksinstituten om projecten in te dienen, al dan niet met Europese cofinanciering.

Ook het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) wendt een deel van zijn eigen middelen aan om lopend onderzoek in de biolandbouw bijkomend te ondersteunen. Daarnaast bouwde ILVO een Living lab agro-ecologie en biologische landbouw (LLAEBIO) uit dat fungeert als een ontmoetingsplaats, experimenteerruimte en onlineplatform. Het Living lab maakt samen met de Biobedrijfsnetwerken (BioForum) en CCBT deel uit van het Vlaamse BioKennisNetwerk.

Het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) cofinanciert jaarlijks Landbouw-trajecten die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de biologische sector. Voor dit rapport houden we enkel rekening met de 'biorelevante' LA-trajecten, waarbij de doelgroep bio opgenomen is in het projectvoorstel en betrokken wordt bij het onderzoek en waarbij een duidelijke communicatie naar de biosector volgt.

In het kalenderjaar 2023 bedroegen de totale overheidsuitgaven voor bio-onderzoek (i.e. de steun voor zowel onderzoeksprojecten als voor coördinatie van bio-onderzoek) 1,91 miljoen euro. Dat is een stijging met bijna twee derde tegenover 2022 en het hoogste uitgavenniveau van de afgelopen vijf jaar. Deze toename is vooral toe te schrijven aan hogere uitbetalingen voor bio-onderzoeksprojecten door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en VLAIO.

Tabel 11: raming overheidsuitgaven voor bio-onderzoek, x 1.000 euro, 2019-2023

bio-onderzoek volgens financiering	2019	2020	2021	2022	2023
Agentschap Landbouw en Zeevisserij: projecten bio-onderzoek	254	65	236	138	288
VLAIO: 'biorelevante' LA-projecten	473	597	602	489	1.024
CCBT: projecten bio-onderzoek	184	220	230	227	254
CCBT: coördinatie praktijkonderzoek bio	79	80	80	106	127
ILVO: projecten bio-onderzoek	86	108	149	97	102
ILVO: coördinatie (o.a. LLAEBIO) + uitbouw infrastructuur bio-onderzoek	110	114	118	111	115
TOTAAL	1.186	1.184	1.415	1.168	1.910

Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij

Wanneer we de thematische verdeling van de besteding van overheidsmiddelen voor deze onderzoeksprojecten van naderbij bekijken, dan zien we dat de projecten met betrekking tot gewasbescherming (dit gaat zowel over onkruidbeheersing als over bescherming tegen ziekten en plagen) met een aandeel van 37% de grootste hap uit de totale onderzoeksuitgaven voor hun rekening namen. Ter vergelijking: in kalenderjaar 2022 had dit thema slechts een aandeel van 20%. Het merendeel van deze



4 BIOLOGISCHE BESTEDINGEN IN VLAANDEREN EN BELGIË

De resultaten in dit hoofdstuk werden opgetekend door het consumentenpanel van CPS GfK Belgium in opdracht van VLAM. Hiervoor werden de aankopen voor thuisverbruik van 6.000 Belgische gezinnen continu opgevolgd. Vanaf januari 2022 schakelde het consumentenpanel geleidelijk over van een scanningapparaat naar de Myscan (mobile app). De volledige omschakeling gebeurde in het tweede kwartaal van 2023. Deze omschakeling heeft de resultaten van 2023 - en in beperkte mate die van 2022 - sterk beïnvloed voor verse biovoeding (vooral de aankopen zonder barcode zoals vers vlees en brood), waardoor er een trendbreuk is. Het jaarcijfer voor 2023 is bijgevolg niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren.

4.1 VOEDINGSINFLATIE STUWT BIOLOGISCHE VOEDINGS- EN HUISHOUBBESTEDINGEN OMHOOG

De algemene inflatie in België zakte in 2023 voornamelijk door een negatieve non-foodinflatie naar het lage niveau van voor 2022. De voedselinflatie zette zijn dalend traject verder, maar bleef hoger dan de algemene inflatie en kwam in 2023 uit op 13%. De totale voedings- en huishoudbestedingen (FMCG = fast-moving consumer goods) stegen in 2023 met 9%, maar het volume per aankooptrip daalde wel met 5%. Om de hoge voedselinflatie te verzachten, verkleinden de Belgische huishoudens namelijk de mandgrootte (i.e. het volume per trip) en kozen ze voor meer budgetvriendelijke alternatieven (downtrading).

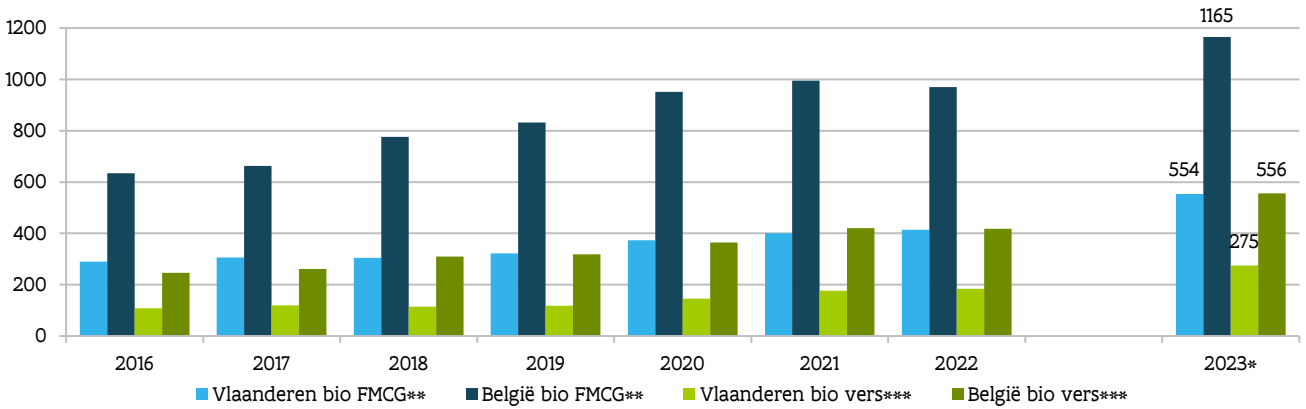
De biologische bestedingen aan FMCG stegen in 2023 tot bijna 1,2 miljard euro voor heel België. Hiermee lijkt de bioconsumptie, na een kleine daling in 2022, opnieuw aan te knopen bij de positieve trend van voordien. De resultaten van 2024 zullen dit evenwel moeten bevestigen.

De biopenetratie bleef stabiel op een hoog niveau van 98%, wat betekent dat 98 op 100 Belgen wel eens een biologisch FMCG-product kocht. Na een lichte afname in 2022 pikte de aankoopfrequentie van bioproducten in 2023 de stijgende trend opnieuw op: er werd gemiddeld 31 keer per jaar biologisch gekocht (vooral de heavy biokopers gingen in 2023 vaker kopen). Het aantal bioreferenties (EAN-codes) die binnen het consumentenpanel door CPS GfK Belgium gemeten werden, groeide licht naar 17.149. Dit hoge aantal referenties wijst op een verbreding van het bioassortiment. In de winkelrekken liggen alsmaar meer verwerkte en voorverpakte bioproducten.

Ook in Vlaanderen groeiden de biologische FMCG-bestedingen naar 554 miljoen euro, voornamelijk door de inflatie en een toenemende aankoopfrequentie. Vlaanderen vertegenwoordigt hiermee 48% van de totale Belgische voedings- en huishoudbestedingen aan bioproducten. De bestedingen aan biologische verse voeding (zuivel, eieren, vlees, vis, gevogelte, vleeswaren, brood, aardappelen, fruit en groenten) stegen naar 275 miljoen euro, wat overeenkomt met de helft van de totale Vlaamse bestedingen aan biologische producten.



Figuur 18: besteding aan biologische FMCG en verse voeding in Vlaanderen en België, in miljoen euro, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

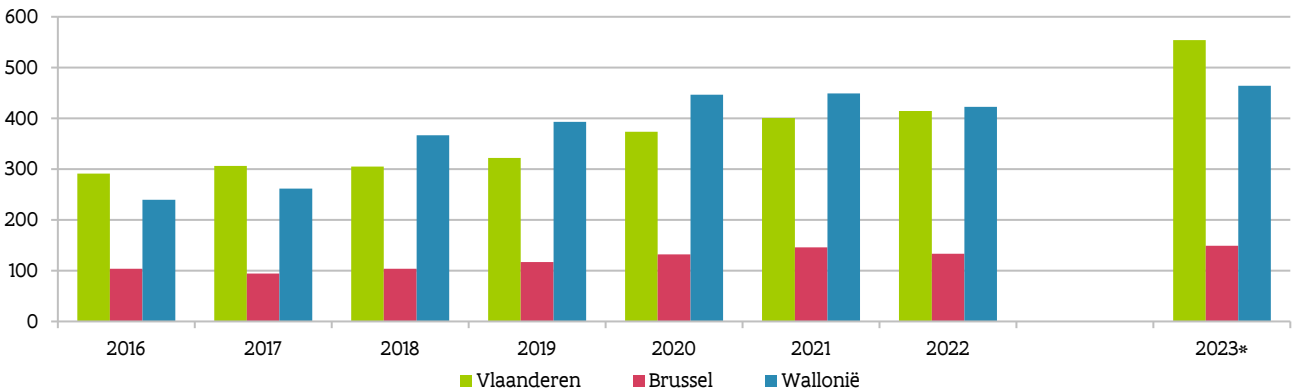
** bio FMCG: voeding (vers, diepvries en kruidenierswaren), dranken, drogmetica en non-food

*** bio vers: zuivel, eieren, vers vlees & gevogelte & wild, verse vis & week- en schaaldieren, vleeswaren, brood, aardappelen, fruit, groenten

4.2 VLAANDEREN IS OPNIEUW KOPLOPER IN TOTALE BIO-OMZET

Sinds 2018 had Vlaanderen zowel in relatieve als in absolute cijfers een duidelijke achterstand op Wallonië wat biologische bestedingen in het FMCG-gamma betreft, maar nu is de bio-omzet in het noorden opnieuw hoger dan in het zuiden van het land. Met een totale biobesteding van 554 miljoen euro is Vlaanderen dus koploper in 2023, gevolgd door Wallonië (464 miljoen euro). Het verstedelijkte Brussels gewest is goed voor een bio-omzet van 149 miljoen euro.

Figuur 19: biobestedingen totaal FMCG per gewest, in miljoen euro, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

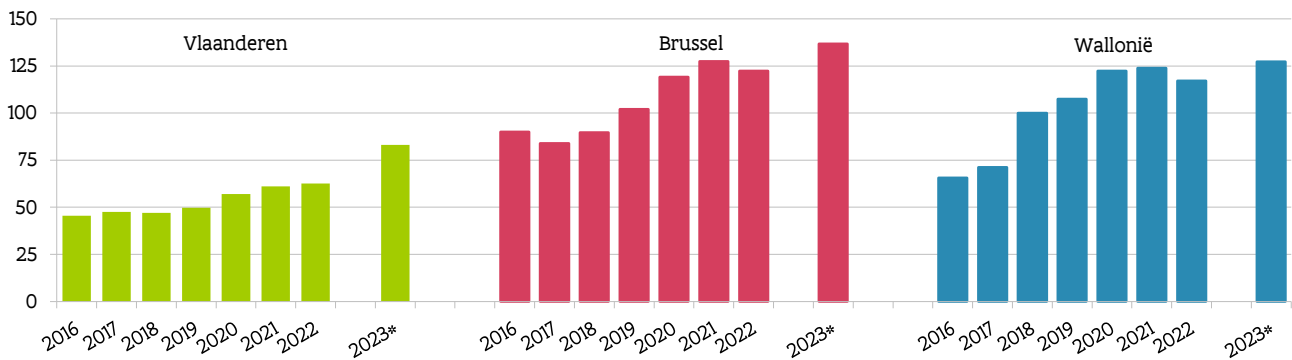
De belangrijkste groeiers op lange termijn zijn de biologische dierlijke producten (vis, vlees en vleeswaren), maar ook de kant-en-klaarmaaltijden, bier, brood en wijn doen het uitstekend.



4.3 VLAANDEREN HINKT ACHTEROP BIJ BIOBESTEDINGEN PER CAPITA

De totale biobestedingen in België bedroegen in 2023 gemiddeld 102 euro per hoofd van de bevolking. Er zijn wel grote regionale verschillen. De Brusselaar spendeerde met 137 euro per capita het meest aan biologische producten, wat twee derde meer is dan de Vlaming (83 euro). In Wallonië ligt de besteding met 127 euro per capita net iets onder het niveau van Brussel. In absolute cijfers overtreft de Vlaamse biomarkt die van de andere regio's, maar per capita besteedt de Vlaming dus wel beduidend minder aan bioproducten dan de Brusselaar of de Waal.

Figuur 20: totale biobesteding per regio, in euro per capita, 2016-2023

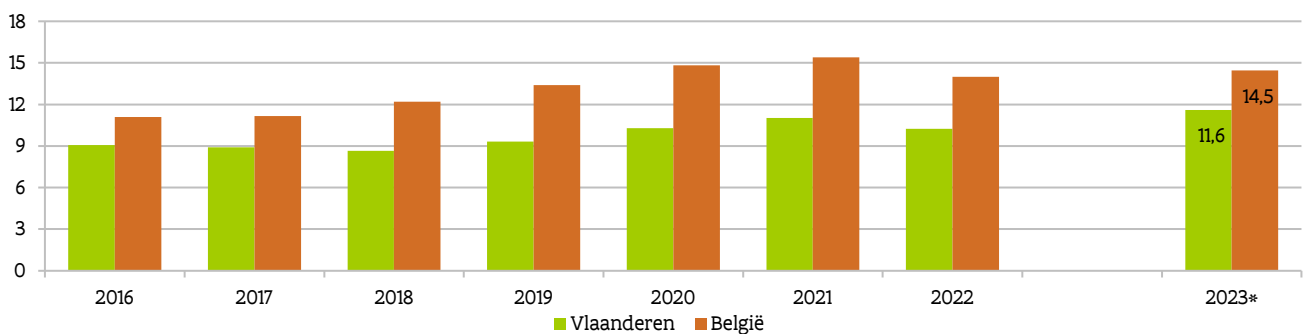


Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

De achterstand van Vlaanderen in de biobestedingen per hoofd van de bevolking is ook duidelijk te zien in het gekochte volume per capita. Hier geldt wel de opmerking dat het totale gekochte volume aan bioproducten per capita (uitgedrukt in kg, liter of stuk) een indicatief cijfer is. Dit cijfer is enkel nuttig om een tendens in volume in te schatten, in de veronderstelling dat de verhouding tussen de verschillende productcategorieën slechts beperkt wijzigt in de tijd. In 2023 kocht de Vlaming 11,6 kg/liter/stuks aan biologische FMCG-producten, terwijl het Belgisch gemiddelde 14,5 kg/liter/stuks was. De Vlaming heeft echter de achtervolging ingezet, want in 2023 bedroeg het verschil aan volume met het nationale gemiddelde 20%, terwijl dat in 2019 nog 30% was.

Figuur 21: gekocht volume aan biologische FMCG-producten in Vlaanderen en België, in kg/liter/stuk per capita, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

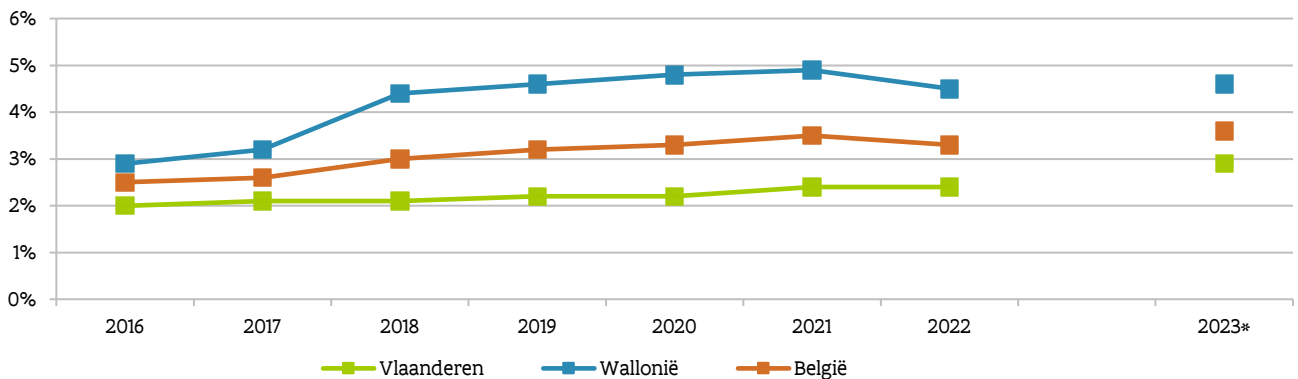
* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren



4.4 BIOMARKTAANDEEL IN VLAANDEREN ZIT ONDER NATIONALE GEMIDDELDE

In 2023 bedroeg het marktaandeel van bio in het FMCG-assortiment in België 3,6%. In Wallonië stabiliseerde het biologisch marktaandeel op 4,6%. Het blijft daarmee merkkelijk hoger dan in het noorden van het land, want in Vlaanderen halen biologische FMCG-producten slechts een marktaandeel van gemiddeld 2,9%.

Figuur 22: marktaandeel bio totaal (= FMCG), per regio en België, in percent van totale besteding aan FMCG, 2016-2023

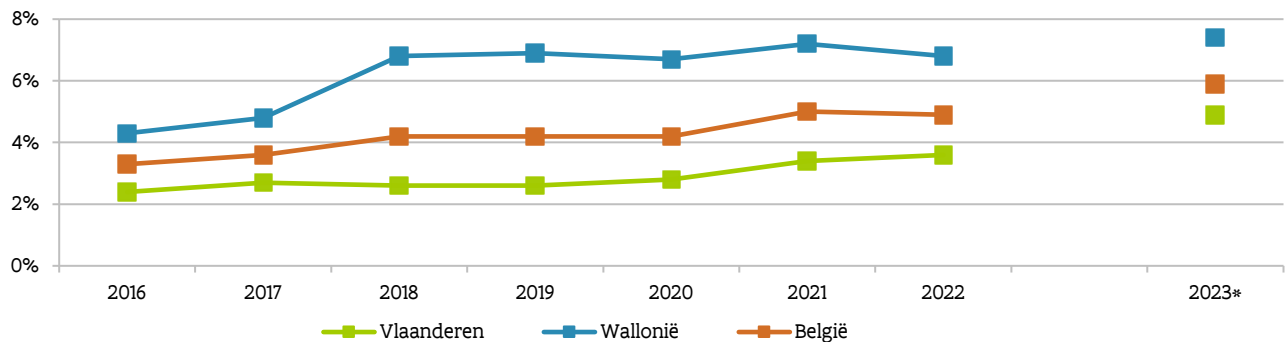


Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

Het marktaandeel van biologische verse voeding blijkt over de hele lijn hoger te liggen. In België vertegenwoordigen de biologische versproducten 5,9% van de totale versmarkt, in Wallonië is dit 7,4%. Maar ook hier hinkt Vlaanderen achterop met een marktaandeel van 4,9% voor bio verse voeding.

Figuur 23: marktaandeel bio verse voeding, per regio en België, in percent van totale besteding aan versproducten, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

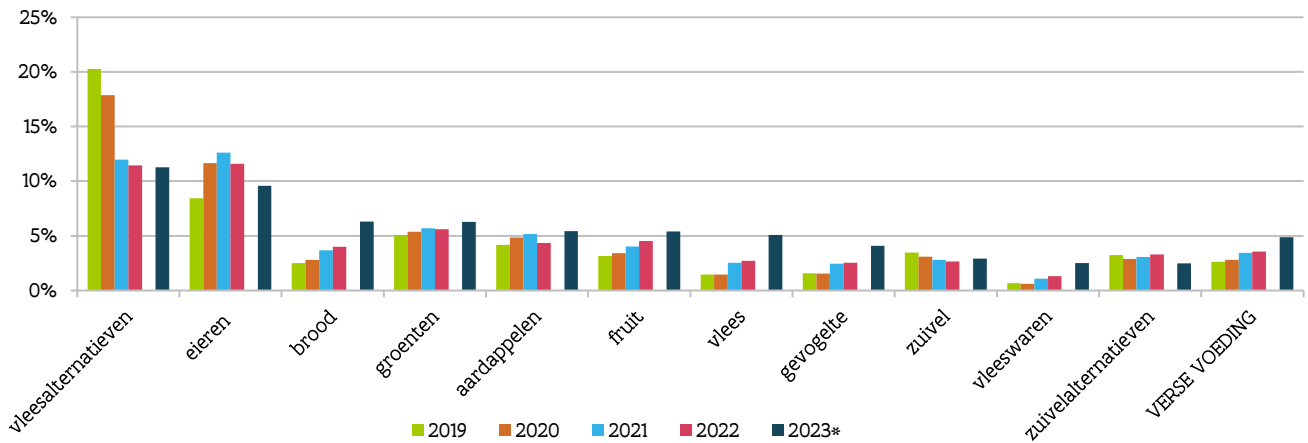
* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

Bekijken we de marktaandelen van biologische versproducten in Vlaanderen wat meer in detail, dan zien we dat deze sterk variëren van product tot product. De plantaardige biologische vleesalternatieven (11,3%) en de bio-eieren (9,6%) hadden het hoogste marktaandeel. Brood komt met een marktaandeel van 6,3% op de derde plaats, alhoewel we hier de kanttekening moeten maken dat dit aandeel wellicht overschat wordt door de wijziging in de methodologie van CPS GfK Belgium. De AGF-categorie (aardappelen,



groenten en fruit) haalde ook een hoger bioaandeel dan gemiddeld: 6,3% voor groenten en 5,4% voor zowel fruit als aardappelen. Vlees had een bioaandeel van 5,1%, gevogelte 4,1% en vleeswaren 2,5%. Hier geldt eveneens de opmerking dat dit aandeel allicht overschat is. Zuivel zit al enige tijd in een dalende trend en kwam uit op 2,9% marktaandeel. Tot slot zijn er de plantaardige zuivelalternatieven met een bioaandeel van 2,5%.

Figuur 24: evolutie marktaandelen bio verse voeding per productcategorie in % van bestedingen, Vlaanderen, 2019-2023



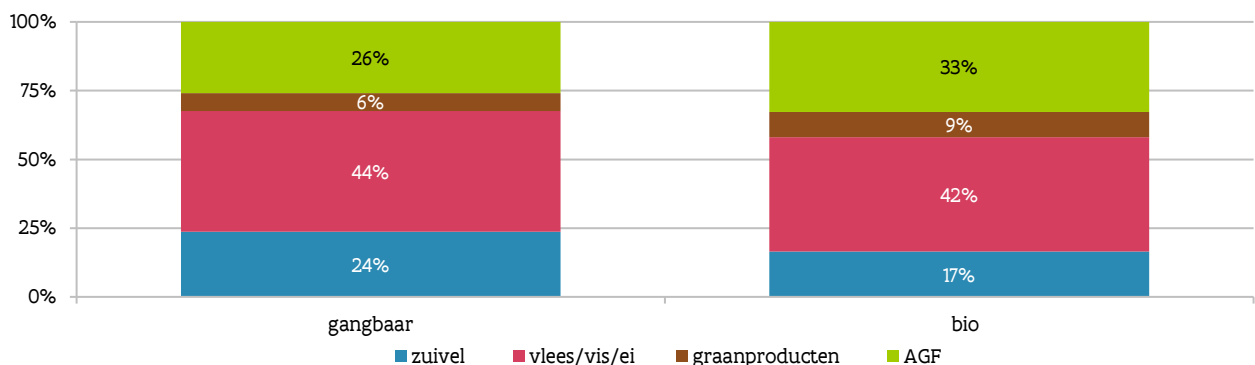
Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.5 BIOBESTEDINGEN AAN VLEES, VIS EN EIEREN NEMEN TOE

De biologische bestedingen aan verse voedingsproducten in Vlaanderen bestonden in 2023 voor 42% uit vlees, vis en eieren. Deze categorie ligt nu quasi op hetzelfde niveau als wat in het gangbare segment het geval is (44%). Een derde van de biobestedingen aan verse voeding gingen naar AGF-producten. Bij de gangbare producten bedroeg dit AGF-aandeel slechts 26%. Het aandeel van biozuivel bleef stabiel op 17%, hoewel dit in het gangbare segment groeide van 20 naar 24%. Het aandeel van graanproducten in de bestedingen aan verse voeding is redelijk gelijkaardig in het biologisch en gangbare segment en ligt tussen de 6 en 9%.

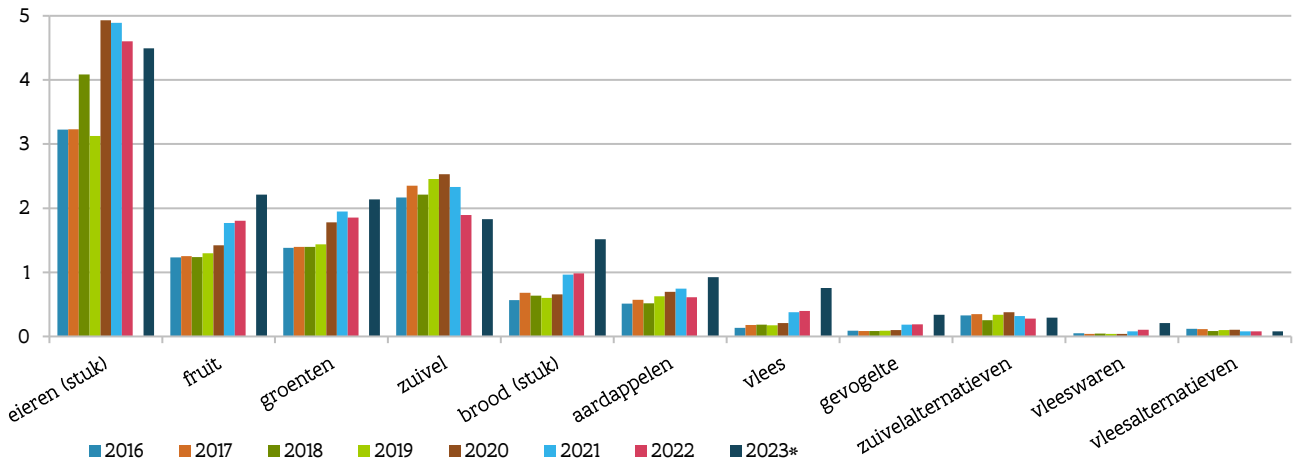
Figuur 25: gekocht assortiment versproducten gangbaar versus biologisch (op basis van besteding), Vlaanderen, 2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

gevogelte (0,3 kg), vlees (0,8 kg) en vleeswaren (0,2 kg) ook in 2023 bescheiden. De biologische plantaardige alternatieven voor vlees en zuivel blijven eveneens beperkt in volume per capita en vertoonden een dalende tendens.

Figuur 27: gekocht volume van bepaalde biologische verscategorieën, in kg/liter/stuk per capita, Vlaanderen, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

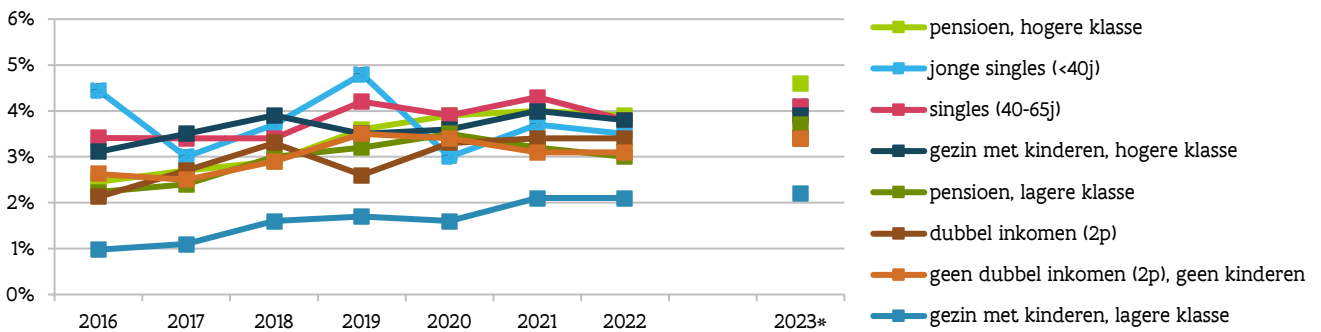
4.8 HEAVY BIOKOPERS KOPEN VAKER BIOLOGISCH

Bijna iedereen koopt wel eens een bioproduct, maar toch zijn er grote verschillen in intensiteit tussen de biokopers. In 2023 was 20% van de kopers verantwoordelijk voor 81% van de totale bio-omzet. In deze groep van meest intensieve biokopers (zij die meer dan eenmaal per week biologisch kopen) vinden we vooral de welgestelde gepensioneerden en de welgestelde gezinnen met kinderen. Zij kopen relatief meer dierlijke bioproducten (vlees, vis en zuivel) en biobrood. Deze heavy biokopers kochten in 2023 bovendien vaker biologisch dan voorheen.

In de groep van medium biokopers (zij kopen gemiddeld om de veertien dagen biologisch) zijn de tweeverdienende koppels zonder kinderen relatief oververtegenwoordigd. Deze groep koopt courante bioproducten en was goed voor 15% van de bio-omzet in 2023. De light biokopers (zij kopen slechts enkele keren per jaar bio) zijn oververtegenwoordigd bij de gezinnen met kinderen met een lager inkomen. Deze groep koopt in verhouding tot andere biokopers relatief meer biogroenten en verwerkte bioproducten. In 2023 stonden de light biokopers slechts in voor 4% van de totale bio-omzet

Welke profielen hebben het hoogste percentage biologische aankopen in hun totale FMCG-bestedingen? De gepensioneerden uit de hogere sociale klasse en de alleenstaanden, zowel oud als jong, hadden in 2023 het hoogste bioaandeel (meer dan 4%). In absolute cijfers blijven de gezinnen met kinderen en de gepensioneerden uit de hogere sociale klasse de belangrijkste groep biokopers. Samen waren zij verantwoordelijk voor 47% van de biobestedingen, terwijl zij slechts 41% van de bevolking uitmaken. De gezinnen met kinderen uit de lagere sociale klasse hadden met 2% het laagste bioaandeel. Deze bevolkingsgroep zag haar bioaandeel tot 2021 groeien. De introductie en de uitbouw van een aantal biocategorieën bij de harddiscounters liggen hier aan de basis. De voorbije twee jaar stagneerde het bioaandeel echter bij deze groep als gevolg van de hoge inflatie.

Figuur 28: marktaandeel bio in totale FMCG-besteding, in percentage per koperprofiel, België, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

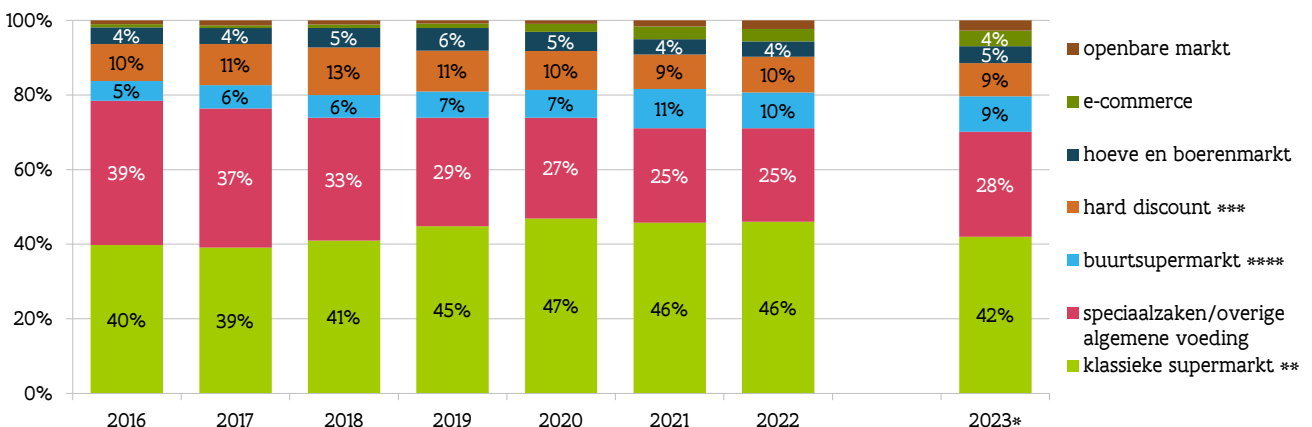
* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

4.9 SUPERMARKT BLIJFT BELANGRIJKSTE BIOKANAAL

De klassieke supermarkt bleef in Vlaanderen het grootste biokanaal met een marktaandeel van 42% (CPS GfK Belgium gebruikt een indeling waarbij o.a. AD Delhaize bij de klassieke supermarkten gerekend wordt in plaats van bij de buurtsupermarkten). Het gespecialiseerde kanaal (de speciaalzaken zoals bakker en slager, de natuurvoedingswinkel en de overige algemene voeding waaronder ook bijvoorbeeld Bioplanet) kwam op de tweede plaats met een aandeel van 28%. In Wallonië staat het gespecialiseerde kanaal met een marktaandeel van 37% dus beduidend sterker dan in Vlaanderen.

De buurtsupermarkt bleef in Vlaanderen het op twee na belangrijkste kanaal voor biovoeding met 9,5% marktaandeel, nipt voor de hard discount met een aandeel van 9%. Beide kanalen spelen in Vlaanderen een grotere rol voor de verkoop van bio dan in Wallonië (telkens 6%). Hard discount groeide de voorbije jaren sterk voor verse voeding, maar niet voor bio.

Figuur 29: distributiekanaal biologische FMCG-producten, in percentage van besteding, Vlaanderen, 2016-2023



Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM)

* door een wijziging in de methodologie bij CPS-GfK is het jaarcijfer 2023 niet meer vergelijkbaar met voorgaande jaren

** AH, Carrefour Hyper/Market/Alma, Colruyt laagste prijs, Cora, Delhaize AD/De Leeuw, Intermarché, Jumbo en Match

*** Aldi en Lidl

**** Alvo, Carrefour Express/Contact, Cash Fresh, Delhaize City/Proxy, Louis Delhaize, Okay, Profi, ROB, Smatch, Spar, Supra, enz.



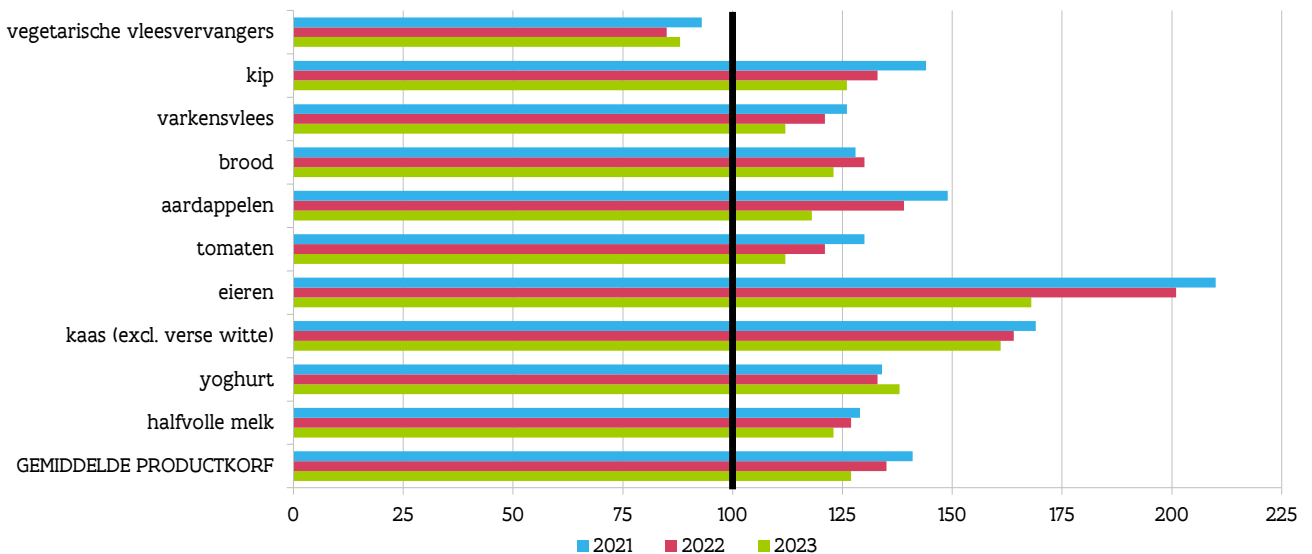
De rechtstreekse verkoop op de hoeve en boerenmarkt (4,5%) en de openbare markt (3%) zijn kleinere biokanalen in vergelijking met de supermarkten, maar het percentage bioproducten ligt er wel hoger. De hoevewinkel en de boerenmarkt zijn immers de kanalen met het hoogste bioaandeel. Een product op drie dat er verkocht wordt, is van biologische kwaliteit. Bij de hard discounter vinden we relatief het minst biologische producten terug in het assortiment: slechts 1,4% is hier van biologische oorsprong. De rol van e-commerce in de verkoop van biologische voeding bleef beperkt, maar is wel groter in Vlaanderen (4%) dan in Wallonië (2,5%).

4.10 PRIJSVERSCHIL BIOLOGISCH VERSUS GANGBAAR VERKLEINT

Om de prijzen van biologische en gangbare versproducten te vergelijken, onderzoekt CPS GfK Belgium een productkorf bestaand uit melk, karnemelk, room, boter, yoghurt, harde kaas, zuivelsubstituten, vleesvervangers, eieren, aardappelen, groenten, fruit en brood. In 2023 waren de producten in deze korf gemiddeld 27% duurder dan hun gangbare variant (in 2022 was dit nog 35%).

Er zijn wel grote verschillen tussen producten. Het grootste prijsverschil zien we bij eieren. Een bio-eitje was 68% duurder dan een standaard scharrelei, maar dit prijsverschil is sterk afgenomen tegenover het voorgaande jaar. Bij de vegetarische vleesvervangers daarentegen was de biovariant in 2023 zelfs goedkoper dan het gangbare product. Binnen de zuivelcategorie werd het prijsverschil met de gangbare varianten kleiner, behalve voor yoghurt. Voor de andere beschouwde versproducten in de korf daalde het prijsverschil vrij drastisch.

Figuur 30: prijsverschil biologische versus gangbare producten in België (index: gangbaar = 100), 2021-2023



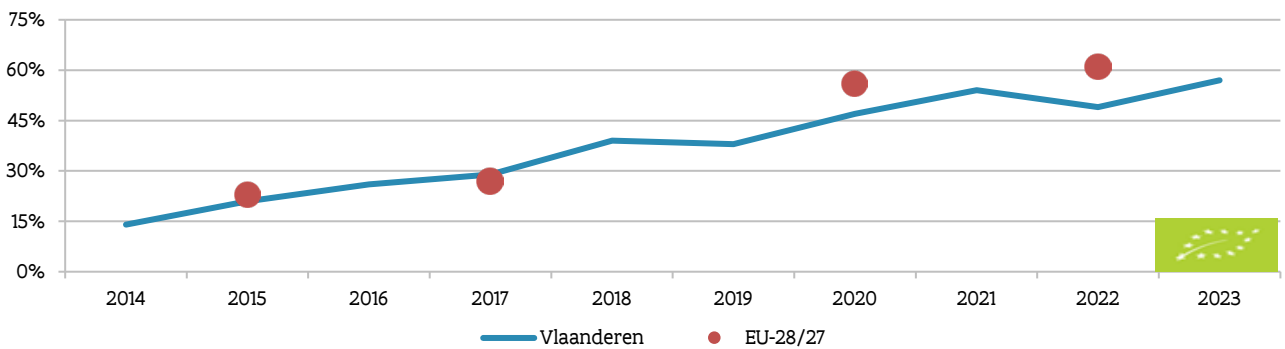
Bron: CPS GfK Belgium voor VLAM (bewerkingen VLAM) op basis van productkorf: melk, karnemelk, room, boter, yoghurt, harde kaas, zuivelsubstituten, vleesvervangers, eieren, AGF en brood



4.11 BEKENDHEID VAN BIOLABEL GROEIT, MAAR BLIJFT ONDER EU-GEMIDDELDE

Voor dit rapport werd ook onderzocht hoe bekend het Europees biolabel is bij de gemiddelde Vlaamse consument. In 2023 herkende 57% van de verantwoordelijken voor de aankoop (VVA) tussen 18 en 64 jaar het EU-biolabel (versus 49% in 2022). De logobekendheid ligt in Vlaanderen dus onder het Europees gemiddelde (61% in 2022), maar neemt gestaag toe.

Figuur 31: bekendheid EU-biologo in aandeel van VVA's (18-64 j) die logo herkennen, Vlaanderen en EU-28, 2014-2023



Bron: iVox/VLAM-tracking voor Vlaanderen en Eurobarometer Special EBS voor EU-28

////////////////////////////////////

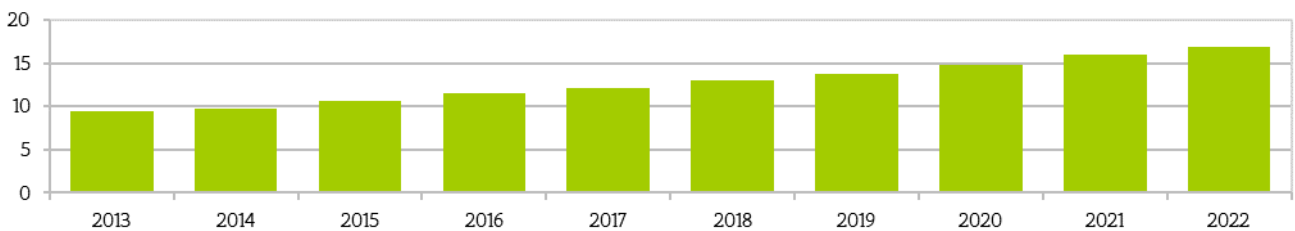
BIJLAGE 1: OPPERVLAKTEN PER TEELT

TEELTEN 2023	IN OMSCHAKELING (aantal ha)	BIOLOGISCH (aantal ha)	TOTAAL (aantal ha)
Aardappelen, groenten en kruiden	49,14	1.037,69	1.086,83
aardappel (incl. pootgoed)	3,20	135,44	138,64
andijvie	-	0,47	0,47
artisjok	-	0,12	0,12
asperge	2,46	34,35	36,81
aubergine	-	0,48	0,48
basilicum	-	3,59	3,59
bieslook	-	24,39	24,39
bloemkool	-	50,67	50,67
boerenkool	2,30	16,13	18,43
broccoli	-	15,94	15,94
champignon	-	3,54	3,54
Chinese kool	-	5,77	5,77
courgette	-	12,19	12,19
erwt	2,53	44,83	47,36
groenten, andere	8,77	124,07	132,84
groenten, rotatieteelt (bijv. pluktuin)	20,00	99,44	119,44
kervel	-	0,14	0,14
knolselder	-	29,83	29,83
kolen, andere	-	24,48	24,48
komkommer	-	2,86	2,86
koolraap	-	0,99	0,99
koolrabi	-	0,68	0,68
kruiden, geneeskrachtige/aromatische/andere	1,40	20,82	22,22
paprika	-	2,03	2,03
pastinaak	-	1,43	1,43
permacultuur	0,94	8,65	9,59
peterselie	-	3,94	3,94
peulvruchten (linze, kikkererwt, flageolet)	0,60	4,47	5,07
plantgoed en teeltmateriaal van niet-vlinderbloemige groenten	1,01	1,92	2,93
pompoen (incl. butternut)	2,46	72,96	75,42
prei	0,73	63,20	63,93
raap	-	3,13	3,13
rabarber	0,31	4,08	4,39
radijs	-	0,50	0,50
rammenas	-	0,36	0,36
rode biet	0,43	6,49	6,92
rode kool	-	6,83	6,83
savooikool	-	7,10	7,10
selder (groene, bleek- en bladselder)	-	8,91	8,91
schorseneer	0,14	0,12	0,26
sjalot	-	1,38	1,38
slasoorten (kropsla, veldsla, raketsla, ijsbergsla e.a.)	0,04	7,34	7,38
snijbonen	-	18,71	18,71

BIJLAGE 2: BIOLOGISCH AREAAL OP EUROPEES NIVEAU

In het kader van haar 'Farm to Fork'-strategie formuleerde de Europese Commissie in 2021 een actieplan om de biologische landbouw in de EU te ontwikkelen door de productie, vraag en duurzaamheid te bevorderen. Uiterlijk in 2030 moet 25% van alle Europese landbouwgrond door biologische landbouw worden ingenomen. Vlaanderen wil helpen om deze doelstelling te bereiken en streeft er in het strategisch plan bio 2023-2027 naar om tegen 2027 5% van het totale Vlaamse landbouwareaal als biologische landbouw te ondersteunen. Wat is de stand van zaken op Europees niveau eind 2022?

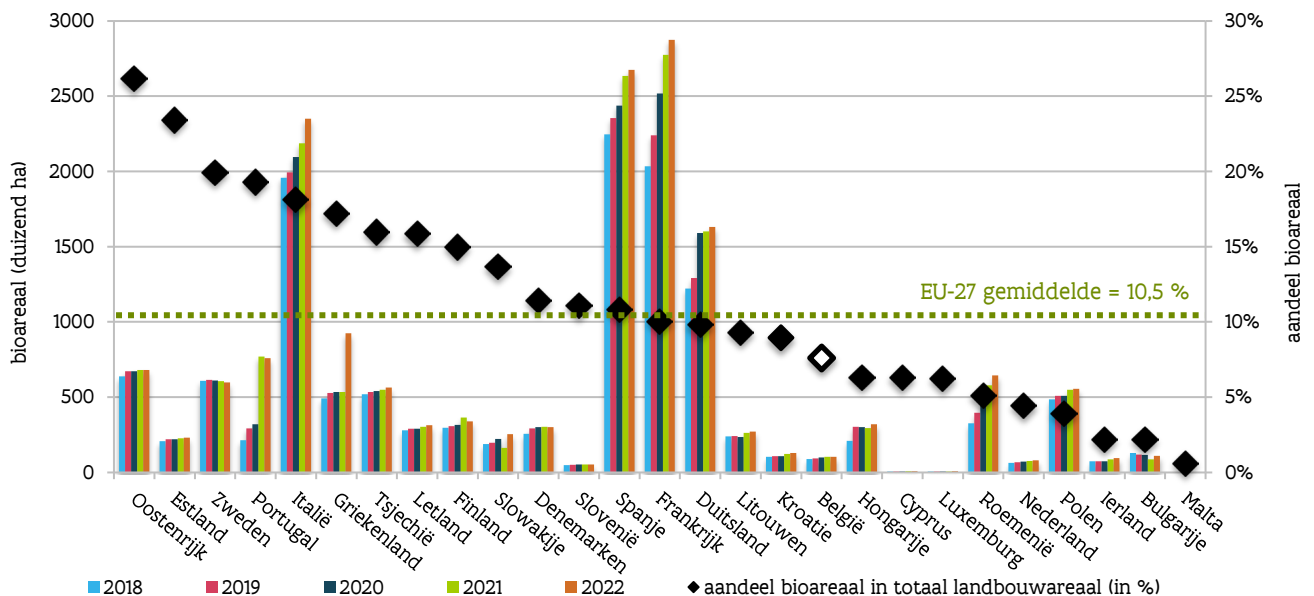
Figuur 32: biologisch areaal in de EU-27, miljoen hectare, 2013-2022



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Eurostat

De biologische oppervlakte in de EU-27 bedroeg 16,9 miljoen hectare en maakte zo 10,5% uit van de totale landbouwoppervlakte (voorlopige data). De voorbije tien jaar groeide het Europees bioareaal gemiddeld met 6%. Tussen de lidstaten zijn er echter aanzienlijke verschillen in bioareaal. Oostenrijk (26%), Estland (23%) en Zweden (20%) hebben het grootste aandeel bio-oppervlakte in verhouding tot hun totale landbouwareaal. De kleinste aandelen bioareaal vinden we in Ierland (2%), Bulgarije (2%), en Malta (<1%). Met 7,6% bio-oppervlakte blijft België onder het Europees gemiddelde.

Figuur 33: biologisch areaal en aandeel in het totale landbouwareaal, per EU-lidstaat, 2018-2022



Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij op basis van Eurostat

